

Novoletna poslanica

V tradicionalni novoletni poslanici je predsednik republike in Zveze komunistov Jugoslavije Josip Broz Tito zaželel vsem našim državljanom srečno, uspehov polno 1974. leto.

Leto 1973 je minilo, kot je dejal, v znamenju revolucionarnih sprememb v razvoju samoupravnih družbenih odnosov. V minulemu letu smo utrdili temelje za nadaljnji družbeni in materialni napredek naše dežele, za odločujočo vlogo delavca razreda, za utrjevanje

Da bi se uresničilo kar največ želja, izrečenih in neizrečenih, ko je na Silvestrovo odbila polnoč! S temi mislimi stopamo v leto 1974, ki naj bo mirno, kar najbolj srečno za posameznika, družino, za našo celotno skupnost. Zadnje ure minulega leta so se iztkle v upanju, da bo tako. Povsod je bilo prijetno razpoloženje, novoletno noč je večina naših ljudi prežvela v krogu družine in prijateljev, pa tudi plesišča in zabavišča so bila polna, kot kaže posnetek iz Dolenjskih Toplic. (Foto: S. Mikulan)

V Posavju naj zaživi mesto - trojček!

Konkurenca med mesti in občinami je nesmiselna, prihodnost imajo vsa tri mesta

V zadnji tretjini decembra se je v brežiški občini začela javna razprava o osnutku dolgoročnega razvoja Posavja. Prvi je spregovoril o njem splošni zbor, ki mu je direktor zavoda za regionalno planiranje, Ermin Kržičnik, obrazložil, kaj dokument vsebuje in kakšne možnosti ima ta regija za nadaljnji razvoj, da ne bo vedno capljala za drugimi območji Slovenije.

Razvojni koncept Posavja je splošni zbor v Brežicah sprejel za volilni razglas, torej ga bodo morali podpreti vsi delegati, ki jih bodo občani volili aprila letos. Koncept razvoja posavskih občin poziva k odpravi zaviralnih sil, ki so do sedaj zapirale pot razvoju in napredku.

Posavska regija lahko nekaj pomeni le, če je enotna, če nastopa skupaj. Iskati mora novo strukturo ekonomike in družbe. Prvo mesto mora odstopiti razvoju industrije, drugo mesto trgovini, turizmu in o. t. i. rešitev kmetijstva pa je predvidena na tretjem mestu.

Konkurenca med mesti in občinami v Posavju je nesmiselna. Prihodnost imajo vsa tri mesta, samo pove-

**MIHA HALER
NOVI SEKRETAR ZK
V BREŽICAH**

Na občinski volilni konferenci ZK v Brežicah so 27. novembra razrešili dosedanjega sekretarja komiteja Franca Skindra, na njegovo mesto pa so izvolili Miha Halerja ravnatelja osnovne šole v Artičah. Franc Skinder bo prevzel mesto pomočnika javnega tožilca v Brežicah.

zati se morajo in si razdeliti funkcije brez nevoščljivosti. Hrbtenico Posavja naj predstavlja os Sevnica - Krško - Brežice.

Posavje si mora iskati kruh v dejavnostih, ki zahtevajo veliko živga dela. Če zdaj je treba misliti na to, da bo prej ali slej treba zaposliti nad 1300 zdomcev, da čaka na de-

lovna mesta veliko ženskih rok itd. Ta regija se lahko uveljavi kot evropska proizvajalka finega perila, kot evropska proizvajalka papirja in papirne konfekcije. Pomembno mesto lahko doseže v kovinski industriji Slovenije, po izgradnji „atomske“ pa bo lahko razvila elektroindustrijo. In pa na šolanje ne bo smela pozabiti. Samo ljudje, ki nekaj znajo, lahko izpeljejo zastavljene načrte, lahko dvignejo pokrajino iz zaostalosti.

JOŽICA TEPPEY

Podpora cvičku

Zaščititi vino s 300-letno tradicijo

Novomeška občinska skupščina je podprla stališča dolenskih vinogradnikov v predlogu za nov zakon o vinu. Posebej se ta podpora nanaša na 47. člen zakonskega osnutka, ki pravi, da se za cviček „označuje rdečkasto vino, pridelano iz grozdja žametne črmine, kraljevine in modre frankinje kot glavnih sort grozdja, in sicer na krško-gorjanskem in novomeško-mokronoškem okolišju.“

Zakonodajalci so poudarili, da si je cviček že sam pridobil geografsko zaščito tudi s 300-letno tradicijo pridelovanja na Dolenjskem. Dolenjski vinogradniki in vinarji menijo, naj bi geografsko poreklo temu znanemu vinu (med drugim naj pripomnimo, da uvršča znana londonska strokovna revija cviček med štiri originalna vina v Jugoslaviji) opredelili z imenom „dolenjski cviček“. Prepričani so, da bi tako označeno vino v zakonu povsem zaščitilo interese 9.000 dolenskih vinogradnikov, ki imajo približno 2.900 ha vinogradov, primernih za pridelovanje cvička.

UMRL JE
JOŽE JANKOVIČ

Na novega leta dan se je množica Kostanjevičanov na domačem pokopališču poslovila od Jožeta Jankoviča, znanega prosvetnega in kulturnega delavca. Umrl je v 73. letu starosti. Šele lani se je poslovil od šolskih učilnic, kjer je poučeval več desetletij.

Zadnji dan v decembru so predstavniki brežiških trgovskih podjetij „Krka“ in „Ljudska potrošnja“ podpisali samoupravni sporazum v okviru združenega podjetja, ki bo odslej poslovalo pod skupnim imenom „Posavje“. Samoupravne sporazume so ob koncu leta podpisali še v nekaterih drugih podjetjih na Dolenjskem, o čemer bomo še poročali. Na sliki: med podpisovanjem sporazuma „Krka“ - „Ljudska potrošnja“. (Foto: J. Teppey)

Za zdravje: kislino novo leto?

Nova začasna skupnost »podedovala« nad 17,6 milijona dinarjev primanjkljaja v zdravstvenem skladu, ker so izdatki preveč pobegnili dohodkom

V Novem mestu so 26. decembra ustanovili začasno skupnost zdravstvenega varstva in zavarovanja za črnomaljsko, krško, metliško, novomeško in trebanjsko občino. Na skupni seji delegatov uporabnikov zdravstvenega varstva in zavarovanja ter delegatov izvajalcev zdravstvenega varstva, ki tvorijo skupščino, so za predsednika izvolili Cirila Jarnoviča in za njegovega namestnika dr. Franca Huebscherja.

Nova skupščina je morala takoj ugrizniti kislino jabolko oziroma obravnati primanjkljaj, ki je nastal lani v skladih zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov. Gre za izgubo 17.614.600 din, ki je nastala zaradi velikega porasta izdatkov. Skupni stroški, ki bremenijo sklad, so za 25.342.560 din presegli tiste, ki so jih glode na dotok denarja predvideli v denarnem načrtu za leto 1973. Tako je bilo treba za bolnišnično zdravljenje odšteti za 14 milijonov dinarjev več, za zobno nego in protetiko 1,5 milijona, za zdravila

in injekcije pa nad 3,5 milijona dinarjev več, kot je bilo določeno. Medtem se je čisti dohodek povečal samo za 7,9 milijona dinarjev nad načrtovanim. Na skupščini so poudarili, da bodo morale primanjkljaj pokriti družbenopolitične skupnosti, potreben pa bo najbrž tudi izredni prispevek.

Za leto 1974 bo potrebno zbrati okoli 200 milijonov ali za 24,5 odstotka več, kot je bilo dohodkov prejšnje leto. Velik del stroškov bo šlo za zdravstveno varstvo, saj obljublja zdravstvena služba precejšnje

izboljšanje najrazličnejših storitev. Tako naj bi bilo v zdravstvenem domu zaposlenih 60 zdravniških in 39 zobozdravniških ekip, od tega 13 za otroško zobozdravstvo. V bolnišnici v Novem mestu bo 745 bolniških postelj, od tega 671 stalnih.

Kakšne stopnje financiranja bodo veljale v letu 1974, na skupščini še niso mogli sporočiti.

SPOROČILO BRALCEM

Zaradi novoletnih praznikov je Dolenjski list izšel dan kasneje kot običajno. Bralcem tudi sporočamo, da smo v današnji številki začeli na predzadnji strani ponatiskovati „Samorastnik“ Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca, ljudskega pisatelja, katerega 80-letnice rojstva se spominjamo.

Nov most v Ločni

Kaže, da bo eden od štirih mostov, ki jih potrebuje Novo mesto za svoje in regionalno prometno ožilje, zgrajen in odprt v letu 1975. Po zadnjih vesteh bodo začeli letos graditi most čez Krko med tovarno zdravil in Labodom, medtem ko bo že lociran novi most pri železniškem mostu čakal bolj-ših časov.

Ločenski most bo rešil zlasti magistralni in pokrajinski promet s tem, da bodo težja vozila v celoti preusmerili čez. Zavedajo se, da bo ob tem mestni prometni vrvež še ostal, morda bo le nekoliko manjši, vendar narekujejo tak potek graditve denarne možnosti.

Ločenski most bo predvidoma veljal 23 milijonov din, zgradila pa ga bo v celoti republiška skupnost za ceste. Če bi se odločili za most ob železniškem, bi bilo treba odšteti najmanj 60 milijonov in bi morala občina zagotoviti polovico denarja. Poleg tega bi morali v tem primeru rušiti vrsto objektov.

Po sporazumu, ki so ga nedavno dosegli predstavniki novomeške občine in dolenske regije s predstavniki republiške skupnosti za ceste, bodo v naslednjih letih (do 1980.) poskrbeli tudi za sodobno prometno povezavo od ločenskega mostu po desnem bregu Krke do Straže. V letih 1976/1977 naj bi prestavili oziroma prenovili Partizansko cesto, pri čemer gre za odsek stari (kandjski) most od podvoza pod železnico. Po letu 1977 naj bi zgradili še sodobno cestišče od tega podvoza do Straže.

I. Z.

NAČELNIK TURK
UPOKOJEN

Načelnik novomeške UJV Lojze Turk je odšel v pokoj, zato je novomeška občinska skupščina imenovala za v.d. načelnika UJV Mirka Cvara. Lojze Turk je dolga leta uspešno vodil službo, ki odkriva kazniva dejanja v črnomaljski, metliški, novomeški in trebanjski občini.

»Matilda« nas je obšla

Med 27. decembrom lani, ko so nekateri že začeli praznovati, in 10. uro 2. januarja v novem letu so na območju štirih dolenskih občin zabeležili sicer precej trkov v prometu, ni pa bilo zelo hudih nesreč. Več ljudi je bilo sicer poškodovanih, na srečo pa v tem času smrt na naših cestah ni kosila.

V težjih prometnih nesrečah je bilo za 127.000 dinarjev materialne škode. Največ škode je bilo pred steklarsko delavnico Novomeščana Doljaka, ko se je mimo vozečemu tovornjaku odrgalo kolo in treščilo v zloženo steklo, vredno 40.000

dinarjev. Srečo v nesreči so imeli potniki v avtobusu, v katerega je 29. decembra v Irči vasi trčil kamion, pa se nikomur ni nič hudega zgodilo.

Po podatkih UJV so bili med prazniki poškodovani 4 pešci. Morali so v bolnišnico, ker so jih na cesti zbili avtomobilisti. Razen teh so morali pa karambolu v bolnišnico še 3 avtomobilisti in en sopotnik. Lažje priske seveda niso vštete, teh pa je bilo precej več.

Kljub slabemu vremenu oziroma snegu in brozgi, ki sta nas presenetila prav v Silvestrovi noči, smo praznike še kar srečno prebili. Kaže, da stalno opozarjanje na previdnost in bojazen pred „pihanjem balončkov“ le zaležeta.

R. B.

Za današnjo mladino ne velja ljudski rek, da mladost ne ve, kaj pomeni starost. To so mnogi mladi ljudje dokazali z novoletnimi obiski pri osamljenih in bolnih starejših ljudeh. Krajevni odbor RK Stopiče je s pomočjo krajevne skupnosti Stopiče, centra za socialno delo in občinskega odbora RK Novo mesto obdaril 76 starih ljudi. Darila so raznesli vaski zaupniki, pri tem pa so jim pomagali učenci osnovne šole. (Foto: F. Orel)

DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA

Naše cene živine Italijanom ne ustrezajo več - Spremembe na trgu bi morali sproti upoštevati

Ko bodo Italijani spet prišli po živino, bo bolje za nas, se je tolažil kmet. Oni vedno dobro plačajo. Živinorejci menijo, da jih zdaj ni zato, ker je izvoz omejen ali prepovedan. Resnica pa je nekoliko drugačna. Z našo ceno pitane živine niso več zadovoljni tako kot včasih, ker se jim zdi že previsoka.

To je sicer težko verjeti, saj se pri nas kar naprej govori, da so cene živine prenizke. Dejstva pa so močnejša od besed, če jih poznamo ali ne.

Zaradi dokazovanja, da so cene prenizke, se je zamolčalo nekatere spremembe, ki so lani

nastale na mednarodnem trgu. Kako naj bi dokazovali, da je cena mesa in živine treba močno zvišati, če bi priznali, da povpraševanje v nekaterih državah popušča in da ni gotovo, da bi lahko še 10 let izvažali neomejene količine govejega mesa po zelo visoki ceni? Trditi je bilo treba tisto, kar je pač nekemu ustrezalo.

Tako obveščanje živinorejcev je bilo še bolj zapleteno. Naši organi, ki odločajo o cenah mesa in preko njega živine, so bili gotovo dobro obveščeni o razmerah na svetovnem trgu. Njih torej ni bilo moči prepričati drugače. Tako obveščanje živinorejcev pa je morda ustrezalo uvoznikom in prodajalcem krmil.

O cenah ne morejo odločiti le državni ali družbeni organi, ampak so odvisne tudi od trga. Zakaj v drugih državah ni bilo takih pokolov živine kot pri nas? Ne le zato, ker bi se državna administracija manj vmešavala v prirejo in prodajo z določanjem cen, ampak predvsem zato, ker so proizvajalci - živinorejci in mesarji - bolj občutljivi za dogajanja in spremembe na trgu.

Poglejmo v sosednjo Avstrijo! Cena najboljših mladih pita-

MONTEREY - Helikopterji ameriške Obalne straže so rešili tri mornarje, ki so jih dva dni pogrešali po trčenju liberijske tovorne ladje Pearl Ventura z ameriško ladjo Joseph Merrill. Do trčenja je prišlo okoli 75 kilometrov od kalifornijske obale. Obe ladji sta bili precej poškodovani, še posebej pa ameriška - na sliki. Oblasti, ki so uvedle preiskavo, še vedno niso sporočile vzroka trčenja. (Telefoto: UPI)

TELEGRAMI

WASHINGTON - Kongresman demokratske stranke Les Aspen je obtožil predsednika Nixona, da je industrija nafte dala v sklad za ponovno izvolitev Nixona za predsednika ZDA skoraj 5 milijonov dolarjev, zaradi česar naj bi imel Nixon kasneje „zvezane roke“ in ni mogel ničesar ukrepati zoper proizvajalce nafte med kasnejšo energetsko krizo.

TORINO - V nesreči dvomotornega potniškega letala italijanske družbe Italia je izgubilo življenje 39 od skupaj 42 potnikov in članov posadke. Letalo je v deževnem in meglenem vremenu treščilo v zemljo blizu torinskega letališča, se vžgalo in eksplodiralo. Iz ruševin so potegnili tri hudo poškodovane potnike.

ALŽIR - Alžirci ne plačajo več ne zdraviljenja in ne zdravil. Sprejeli so namreč zakon o brezplačni zdravstveni zaščiti. V skladu s tem zakonom ima vsa državljana zdravstveno izkaznico, s katero ima pravico na brezplačno nabavljanje zdravil, prav tako pa mu ni treba plačevati bolnišnice in ne zdravniških posegov.

Na Poljskem pa so letošnji novoletni prazniki trajali samo en dan ni so že v torko milijoni zaposlnih morali biti na svojih delovnih mestih. Tudi topot so se Poljaki držali tradicije, ki velja, da je treba novo leto dočakati doma. Samo vsak deseti je odšel v kak gostinski lokal, ostalih devet pa je ostalo v krogu družine. Na velikem novoletnem praznovanju v Varšavskem Domu kulture so bili Edward Gierek, Henrich Jablonski, Piotr Jaroszewicz in drugi poljski voditelji.

Kar zadeva Budimpešto, pa so novinarji sporočili, da je bilo med številnimi turisti, ki so se odločili Novo leto dočakati v madžarskem prestolnici, topot največ - Jugoslovani. Sicer pa so tiskovne agencije sporočile, da budimpeštanske ulice topot niso bile tako živahne kot sicer. Razlog: vso noč je neznanško deževalo, pa so ljudje morali ostati doma ali pa v gostiščih.

nih bikov - ocenjujejo jih kot ekstra - dosega na trgu v Gradcu in na Dunaju le 22 šilingov za kg, kar je 17,60 din. V začetku pomladi je bila višja za pol-drugi šiling (1,20 din), pa se je zniževala postopoma po 10 grošev (8 par). Tako nihanje cene ni ogrozilo živinorejcev tako močno kot naše spremembe za dinar ali dva kar v enem tednu. Živinorejci so bili tudi obveščeni, da cena pada zaradi tega, ker se je v Italiji, kamor izvažajo veliko mesa, povpraševanje zmanjšalo, to pa se pozna tudi pri ceni.

Na italijanskem trgu je bilo moči dobiti mlada pitana goveda že po 20 din kg, preračunano v naš denar. Ali ni v tem že odgovor, zakaj Italijani ne prihajajo več k nam po živino tako kot včasih? Iz tega pa sledi nauk, da se bo treba prilagajati razmeram na mednarodnem trgu, ali pa bomo kmalu doživeli nov pokol živine.

Ali bo naša družba smela dovoliti pokol živine? Za preprečitev pokola pa bo tudi treba veliko denarja. Poraba dragega mesa bo manjša. Zvečan izvoz pa bo povzročal večjo izgubo, ki naj bi jo krila družba. Zguba bo torej v vsakem primeru in kdo ve, kako bodo odločili tisti, ki naj bi dajali denar za kritje. Torej se ni treba preveč zanašati na njihovo pomoč, ampak upoštevati dejstva.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Svet se je prevesil v novo leto in če je bilo staro po mnogocem slabo in je prineslo manj dobrega kot bi lahko, bi lahko za novo rekli, da je leto pričakovano.

Če bodo (in v kolikšni meri) uresničena, ne ve kajpak nihče, toda to ne zmanjšuje upanja. V prvem letošnjem sestavku na tem mestu bomo poskusili na kratko skicirati nekaj pričakovanih, od katerih bo, če se bodo uresničila, odločilno odvilen mir na tem planetu v naslednjih dvanajstih mesecih - pravzaprav pa ne samo v njih, marveč tudi v daljšem obdobju.

Nobenega dvoma ni, da bodo v naslednjih dneh oči svetovne javnosti predvsem uprte v ljubko švicarsko Ženevo, kjer so se včeraj nadaljevala pogajanja o Bližnjem vzhodu. Ta bodo sprva še vojaško-tehnična (razpravljali bodo namreč o tem, kako razviti vojske, da bi na izpraznjeno mesto lahko prišle sile Združenih narodov in tako preprečile morebitne nove izbruhe sovražnosti) in šele kasneje politično-vsebinska.

Šele ko bodo namreč modre čelade Združenih narodov zasedle svoja mesta med nasprotniki, bo mogoč tisti dejanski dialog med Izraelci in Arabci, iz katerega bi se naj, tako pričakuje svet, naposled porodila politična, torej mirna, rešitev bližnjevzhodnega problema.

Ti razgovori zanesljivo ne bodo ne lahki in ne kratki, toda po sodbi velike večine nepristranskih opazovalcev bo lahko mir uveljavljen le, če bodo izpolnjeni trije pogoji: umik Izraelcev z zasedenih arabskih ozemelj; vrnitev Palestinec na njihove domove in uveljavitev zakonitih pravic palestinskega ljudstva; zagotovitev nedotakljivih meja in miren, suveren ter varen razvoj vseh ljudstev na Bližnjem vzhodu, med njimi tudi Izrael.

Ni odveč pripomba, da je to strateški načrt, za katerega so se že ves čas zavzemali tudi neuvrščeni in med njimi še posebej Jugoslavija.

Sedaj, ko so volitve v Izraelu mimo (zmagala je po pričakovanju Golda Meir), se bodo lahko tudi ženevska pogajanja, prekinita za nekaj dni ob Novem letu, nadaljevala z vso možno zavzetostjo.

Toda svet ne bo pričakoval mnogo zgolj od Ženeve in iskanja miru na Bližnjem vzhodu, kajti na tem planetu je na žalost še več drugih nevarnih žarišč. Nekatera med njimi:

INDOKINA: kljub že skoraj leto dni starem pariškem mirovnem sporazumu je v Vietnamu vse prej kot mir. Stanje, ki vlada sedaj tam, bi bilo mogoče še najbolj točno označiti s pojmom „niti napovedana vojna, niti podpisani mir“. Očitno je, da sajonska vlada nenehno zavlačuje z izpolnjevanjem svojih obveznosti, ki izvirajo iz pariških mirovnih sporazumov, razlog za to pa je

tudi očitno: bojazen za obstoj diktatorskega režima, ki v ljudstvu nima nobene podpore in se drži na oblasti zgolj zaradi velikanske moči Združenih držav Amerike.

Isto velja tudi za režim v Phnom Penhu, kjer Lon Nolova vojska le z največjo težavo zdržuje Sihanuku zveste sile. Koliko časa jih bo še lahko je prav tako odvisno le od tega, koliko časa še in v kakšnem obsegu ho prejemala pomoč svojega velikega zaveznika.

Leto pričakovanih

EVROPA: konferenca o evropski varnosti in sodelovanju, ki se je po svečanem začetku na ravni zunanjih ministrov v Helsinkih, nadaljevala na veleposlaniški ravni v Ženevi, ima po splošnem prepričanju še vedno dolgo pot do cilja.

Zelo verjetno je, da bo ta pot še nekoliko daljša zaradi zahtev večine evropskih držav (še posebej zaradi zadnje nekajmesnečne prakse dveh supersil), naj se jim o odločanju o evropski varnosti in sodelovanju da bistveno večji delež.

RAZOROŽITEV, POPUŠČANJE: razgovori o zmanjševanju oboroževanja in razorožitvi bodo prav tako, čeprav vselej nekako v senci, pomemben sestavni del politične aktivnosti v tem letu. Ta aktivnost bo nujno in zanesljivo povezana z nadaljevanjem popuščanja napetosti med supersilama.

ENERGETSKA KRIZA: ne čisto politična, pa hkrati ne izključno ekonomska, bo energetska kriza zanesljivo pomembno prisotna na svetu v tem letu. Nove cene nafte bodo vplivale na dogajanja povsod. Kako - o tem ekonomisti še vedno razpravljajo, njihove napovedi pa se sučejo od mračnih domnev o veliki inflaciji in nezaposlenosti do razmeroma mirnih obetov, da se na svetu kaj bistvenega in odločilnega ne bo spremenilo.

To je, ponovimo, zgolj skiciran pregled tega, ker se je kot privesek prineslo iz starega v novo leto, pri čemer smo omenili le nekaj postavk te bilance.

(Iz Pavlihe)

**VEČ SREČE
V LETU**

SLOVENSKE ELEKTRARNE

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Še v zadnjih dneh iztekajočega se - minulega - leta, ki je medtem že preraslo v novo leto 1974, je bila družbena dejavnost na vseh ravneh izredno živahna, tako rekoč pospešena pod zahtevo nalog, ki jih je bilo treba še pravočasno opraviti. In ena najpomembnejših nalog, ki so bile na dnevnem redu tistih zadnjih dni minulega leta, je bil sprejem izredno pomembnih družbenih dokumentov - tako republiške kot zvezne resolucije o razvojnih nalogah v letošnjem letu.

O resoluciji razvoja naše republike ter o konkretnih nalogah, ki so predvidene za letošnje leto, smo imeli priložnost že pisati; sedaj samo še povejmo, da je republiška skupščina na svojem zadnjem zasedanju v minulemu letu (prejšnje sredo) predlagani dokument soglasno sprejela. Predsednik republiškega izvršnega sveta Andrej Marinc, ki je imel ob tem svoj eksponat na skupni seji skupščinskih zborov, je posebej poudaril, da bo letošnje leto pri nas svojevrsten izpit za vsakogar: od temeljnih organizacij združenega dela tja do republiške skupščine in njene izvršne oblasti. To bo izpit z nalogo, da z usklajenim delovanjem celotnega samoupravnega mehanizma vzdržujemo ravnovesje med družbenimi in posamičnimi interesi, med nalogami na področju osebne, skupne in splošne porabe ter nalogami na področju investicij - da torej vzdržujemo ravnovesje družbene reprodukcije na novih, predvsem samoupravnih temeljih.

Sprejeta resolucija o razvojnih nalogah za letošnje leto vse to določno nakazuje - nakazuje konkretne naloge za naše gospodarstvo in sploh za vsa področja našega družbenega življenja. Še posebej je v njej poudarjena nujnost, da v letošnjem letu zares vse opremo na nova ustavna načela, da uredimo tako začetan tok družbenega razvoja in vseh naših družbenih odnosov, kakor

določa naša ustavna samoupravna družbena zasnova.

Tudi v zvezni skupščini so v zadnjih dneh pred iztekom minulega leta (prejšnje sredo in četrtek) poslanci sprejeli zvezno resolucijo o razvojnih nalogah za leto - in so ob tem sprejeli tudi letošnji zvezni proračun.

Skupni cilji v novem letu

V republiki smo v zadnjih dneh pred iztekom minulega leta - na omenjenem zasedanju republiške skupščine - dobili tudi vrsto novih finančno-davčnih predpisov, ki bodo veljali za letošnje leto. Posebej med njimi omenimo (česarvno to ni najbolj bistveni od novih zakonov - je pa vsekakor eden tistih, ki občane še posebej zanimajo) spremembo davčne osnove pri obdavčitvi celoletnega dohodka občanov. Neobdavljeni del skupnega dohodka občanov se je sedaj zvišal (od doseganih 25.000 dinarjev letno na 30.000 dinarjev), zvišale pa so se tudi olajšave za vzdrževanje družinskih članov - ki znašajo po novem za vsakega otroka po 13.800 dinarjev in za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana po 11.500 dinarjev.

Prejšnji tork se je na razširjeni seji sestel sekretariat CK ZKS - razprava je tekla o pripravah na bližnje volitve, ki bodo letos, in pa o nalogah komunistov v tej pomembni politični akciji. Kot vemo, so sedaj pred nami volitve za naš novi skupščinski sistem - ki bo po novem deloval na delegatskih temeljih - in na seji sekretariata CK ZKS je bilo poudarjeno, da morajo člani in organizacije ZK z intenzivno dejavnostjo v okviru SZDL delovati javno, z močjo idejno-političnih argumentov. S tem bo poudarjena usmerjenost te akcije, katere cilj je vzpostavitev delegatskih odnosov v skladu z novo ustavo.

Sekretariat CK ZKS je ob tem posebej poudaril, da je treba pri predkandidacijskih in kandidacijskih postopkih delovati tako, da bodo delovni ljudje v skladu s sprejetimi načeli kadrovske politike javno in demokratično predlagali kandidate ter da bodo družbeno-politične organizacije, vključno z ZK, lahko opravljale svojo funkcijo, ki jo imajo pri pripravi bližnjih volitev.

Prejšnji teden (v sredo) se je sestalo tudi predsedstvo zvezne skupščine in na seji, ki jo je vodil predsednik Mijalko Todorović, so določili roke za obravnavo in sprejetje nove ustave SFRJ.

Kot so sporočili, bo komisija za ustavna vprašanja na seji 7. januarja sprejela besedilo predloga nove zvezne ustave ter ga predložila zboru narodov zvezne skupščine v dokončno potrditev, kar bo opravljeno na seji tega zbora v drugi polovici januarja. Predlog nove zvezne ustave bo zbor narodov predložil še drugimi zborovi zvezne skupščine - in le-ti naj bi ga sprejeli do konca tega meseca. Ko bodo republiške in pokrajinske skupščine dale svoja soglasja, bodo novo ustavo SFRJ razglasili sredi februarja - torej že čez kakšen poldrugi mesec dni.

„Viator“, ki je pred letom prevzel gostinstvo, promet in turizem v črnomeljski občini, je prispeval nekaj pripomb k občinskemu srednjeročnemu razvojnemu programu. Predstavniki omenjenega kolektiva so predlagali, naj bi v Črnomlju poskrbeli za gradnjo novega hotela, v Lahnju pa naj bi uredili delavsko samopostrežno restavracijo in sode za samske delavce. V pospeševanje turistične dejavnosti naj bi se vključili tudi zasebni gostilničarji, trgovci in vsi tisti, ki imajo od turizma koristi. Po mnenju „Viatorja“ bi morali urediti obrežje Lahnje v Črnomlju, proučiti možnost gradnje čistilnih naprav, zgraditi novo avtobusno postajo nasproti pošte in izdelati občinski turistični prospekt.

TRIMO: SODELOVANJE Z EMONO

Trebanjska industrija montažnih elemntov je že pred meseci podpisala z ljubljansko EMONO pogodbo o dolgoročnem sodelovanju za izdelavo tipskih objektov za živinorejo. Imajo že več ponudb za gradnjo takih hlevov za Poljsko, Irak in Sovjetsko zvezo. Takih hlevov manjka tudi v Jugoslaviji, sedaj pa ima TRIMO možnost za prodor tudi na domačem tržišču. EMONA lahko TRIMU pomaga s prodorom na tržišče, TRIMO pa zagotavlja dobro tehnologijo. S tem proizvodnim poslovnim sodelovanjem se TRIMO posredno vključuje v znani „zeleni“ plan Jugoslavije.

TOZD, ki šepajo

Sevnica: odborniki kritično o nekdanjih obratih

Odborniki sevniske občinske skupščine na zadnji seji v minulem letu niso bili zadovoljni s položajem nekdanjih obratov s sedežem matičnega podjetja zunaj občine.

Okolici so bili sicer za TOZD, tako Metalna v Krmelju, Jugotanin v sestavi Konusa ali sevniska Tovarna konstrukcij v okviru trboveljske Strojne tovarne. Ob izteku leta imata Metalna in Jugotanin izgube: Metalna nad 3 milijone, Jugotanin 2 milijona. Krmeljska Metalna je po proizvodnem načrtu predvidevala za leto 36 milijonov dinarjev realizacije, v 11 mesecih pa so dosegli le 26 milijonov. Dobrišen del minulega leta jih je pestila celo nezasedenost z delom. Še vedno dela nad polovico zaposlenih kar na prostem. Ni čudno, da izgubljajo kvalificirano delovno silo.

Nujne bi bile naložbe v opremo Tovarne konstrukcij, saj je dosedanja proizvodnja težko imenovati industrijsko. Težko pričakovana proizvodnja furfurala v Jugotaninu ni prinesla niti trenutne rešitve, v Konusu objublajo nove rešitve do marca.

Položaj delavcev v takih razmerah ni zavidljiv. Kot so ugotavljali odborniki, pridejo do informacij v skupščini šele, ko nastopi kriza. Ob urejanju samoupravnega položaja teh kolektivov žal niso rešili materialne plati. TOZD Metalne in Jugotanina pa sta že dobili težke račune za stroške dela skupnih služb.

A. ZELEZNIK

V četrtek, 27. decembra, so predstavniki „KRKE“ med njimi glavni direktor Boris Andrijačič in predsednik delavskega sveta Marjan Sonc v Šmarjeških Toplicah podelili 28 delavcem priznanja za desetletno poztrovalno delo v tovarni. Ob tej priložnosti so dobili zlate ure ali bon za 100 dinarjev in darilni paket. (Foto: Sandi Mikulan)

Črnomelj: novo središče mesta

Sprejet je idejni osnutek zazidave - Novo središče blizu vrtca

Kljub temu da so se sešli odborniki črnomeljske občinske skupščine pretekli četrtek zadnjič v 1973. letu, njihova razprava ni bila prav nič praznična. Še največ pozornosti pa so posvetili urbanizmu. Sprejeli so urbanistični načrt za Semeč in njegovo okolico, zazidalni načrt za „Vrtačo“ v središču Semeča, zazidalni načrt za središče Vinice ter idejni osnutek zazidave bodočega središča Črnomlja.

Sodelavci ljubljanskega Urbanističnega zavoda so za območje Semeča pripravili urbanistični načrt, ki sega od vasi Kof do Osojnika. V urbanističnem načrtu je razen Semeča zajetih še 12 vasi. V prihodnje naj bi gradili samo v že obstoječih vaseh oziroma naseljih, ne bo pa dovoljeno graditi na krajih, kjer sedaj hiš še ni. Tako bodo povečali koncentracijo obstoječih naselij. V Semeču naj bi živele do 150 prebivalcev na enemu hektarju površine, v vaseh pa malo manj. Urbanistični načrt je namenil 10 hektarjev površin stanovanjskim poslopjem, 8 hektarjev pa industrijskemu pasu, ki se naj bi razvijal v okolici „Iskre“, „IMV“ in ob cesti Črnomelj - Semeč. V Semeči gori pa bo dovoljeno graditi vikendzidanice, vendar bodo morale biti podobne tistim, ki so že zgrajene, da bodo dopolnjevale videz pokrajine. Nikakor pa tam ne bodo dovolili gradenj stanovanjskih hiš.

Občani Vinice so se, ko so si ogledali zazidalna načrta za območje med zdravstveno postajo, cesto Vinica-Sinjih vrh ter krajeno potjo, odločili za tisti zazidalni načrt, ki je ponujal prosto zazidavo individualnih hiš, zavrnili pa tistega, ki je predvideval gradnjo dveh stanovanjskih blokov ter vrstnih hiš. Strokovnjaki in odborniki črnomeljske skupščine pa so na njeni zadnji seji menili, da bi bila, če bi ugodili za-

htevam občanov, storjena prevelika škoda na tem prostoru, ter so zato sprejeli zazidalni načrt, ki sega do prostora predvideva gradnjo vrstnih hiš. Prostor za individualno gradnjo, kakršno so tisti, ki bi radi na Vinici gradili, zahtevali na tem območju, pa bo črnomeljska občinska skupščina določila z novim zazidalnim načrtom do konca aprila letos.

Ker Črnomelj sedaj pravega središča sploh nima in se hitro širi na vse strani, s tem pa se mesto preveč razbija, grozi nevarnost, da mesto kot občinsko središče ne bo moglo več opravljati svoje naloge. Zato so odborniki sprejeli idejni osnutek

zazidave oziroma gradnje novega središča mesta, ki naj bi nastalo blizu otroškega vrtca. Načrt osnutka bodo javno razgrnili in bodo o njem lahko svoje pripombe povedali vsi občani.

B. PODOBNIK

Manj veselih kot tepenih

Za konec leta je v blagajni novomeškega občinskega proračuna zmanjkalo denarja

Strah ima velike oči in tudi možje, ki so vse leto bdeli nad proračunom novomeške občine, so se upravičeno bali, da bo treba „upnikom“ reči: Ni predvidenega dohodka, črtajte iz dejavnosti, kar ni nujno! To se je tudi zgodilo.

Pet dni pred novim letom je občinska skupščina sprejela spremembo proračuna, iz katere je razvidno, da so dohodki za leto 1973 za 1.760.000 din manjši, kot so predvidevali. Zaradi tega so namenili manj: kulturni skupnosti 490.000 din, skladu za štipendiranje 40.000, za starostno zavarovanje kmetov 130.000, za vzdrževanje cest, ulic in trgov 120.000 in za odplačila posojil za negospodarske investicije 1.128.740 din. Več so dali: za zdravljenje nezavarovanih oseb 150.000 din, sodstvu in pravobranilstvu 106.000 in komunalnemu skladu 300.000 din. To so le nekateri večji zneski po spremembi proračuna.

Občinski proračun je najbolj udaril posebni občinski davek na promet proizvodov, ki se ga nabralo v blagajni kar za 2,4 milijona dinarjev manj, kot so predvidevali. Enakega republiškega davka je bilo za 500.000 din, davka od premoženja pa za 550.000 din manj. Prometni davki so navrgli manj zavoljo odlične kupne moči na druga območja. Proračunsko varčevanje na vseh področjih, za katero se je zavzel svet za finance, je občinska skupščina sprejela.

Skupščina kulturne skupnosti, ki je zasedala istega dne, je piva povzdignila glas proti taki odločitvi občinske skupščine. „Zdaj smo prikrajšani že drugič“ so poudarili na sicer nesklepčni seji. „Prvič že pri sestavi občinskega proračuna nismo dosegli, da bi kulturni skupnosti namenili 1.050.000 din, ampak smo morali pristati na 840.000 din.“ Ob koncu leta je bilo v ustrezni denarja komaj za osebne dohodek.

I. Z.

Smeti spet glavna točka

»Eno leto že razpravljamo o teh prekleth smetih«, je poudaril Tone Marlot iz Gorenje vasi

Na zadnji lanski seji občinske skupščine Ribnica, ki je bila 27. decembra, so odborniki razpravljali o osnutku novega statuta občine, poročilu davčne uprave, sporazumu o ustanovitvi samoupravne stanovanjske skupnosti, sprejeli so več odlokov, na dnevnem redu pa so bile še nekatere druge zadeve.

Smetarska vojna, po kateri je Ribnica znana, odkar je sprejela skupščina odlok o obveznem odlaganju smeti, še vedno traja. Boji potekajo z vso ostrino. Obe strani streljata z vsemi kalibri. Prebivalci Gorenje vasi oziroma Gorenjske ceste bi bili radi oproščeni odvoza smeti, vsaj nekateri; zagovorniki odloka pa pravijo, da je treba odlok dosledno izvajati. Skupščina je na tej seji predlog dele-

gacije Gorenje vasi zavrnili in zahtevala, naj svet krajevnih skupnosti (KS) Ribnica zadevo ponovno prouči, občani pa naj na zborih volivcev, ki jih lahko skličejo s pomočjo SZDL, vso zadevo skupno s predstavniki vodstva KS raziščejo in se pametno odločijo. Vsekakor bo zmaga na tisti strani, kjer bo večina. Razprava o gorenjskih smeteh sicer ni bila uradno glavna točka dnevnega reda, vzel pa je največ časa odbornikom na zadnji seji, čeprav so o tej zadevi razpravljali že tudi prej na večjih sejah.

J. PRIMC

Hvaležnost je plačilo

Obisk, voščilo in skromen dar so starejši občani novomeške občine s hvaležnostjo sprejeli

Koliko starejšemu človeku pomeni topla beseda, obisk in iskreno voščilo za novo leto, vedo povedati poztrovalni aktivisti Rdečega križa iz vse novomeške občine, ki so dneve pred novim letom žrtvovali za to delo. Več kot 500 ljudi je pripravljalo pakete in jih raznosilo na več sto domov.

Skromna darila so dobili vsi starejši ljudje, socialno šibki pa še kuverto z denarjem ali pa pomoč v materialu. Take akcije so v novomeški občini v navadi že vrsto let. Člani mestnega odbora RK v Novem mestu so na primer obiskali okrog 400 ljudi. Samo primer: Pepca Haider je imela sama na skrbi okrog 50 takih obiskov. Podobno so se izkazali še v vseh ostalih 28 krajevnih organizacijah Rdečega križa na območju občine.

sovni stiski so se znašle uruzbene službe v občini, vendar bodo svoje obveznosti vseeno izpolnile do roka. B. P.

LOJZE HLEDE

V nedeljo, 23. 12. 1973, smo na novomeškem pokopališču spremenili k zadnjemu počitku Lojzeta Hledeta, direktorja novomeške zavarovalnice v pokoju. Rojen je bil 18. 6. 1908 v Novem mestu, po poreklu pa Primorec iz Brd, kjer živi svobodoljubni in kremenit rod. Od tam so se priselili njegovi starši in trgovali po Dolenjski. Svojemu sinu Lojzetu so vcepili domovinsko zavest, ga izšolali in mu dali poklic.

Ker v domačem kraju ni bilo dovolj delovnih mest za njegov poklic, se je po odsluženju kadrovskega roka preživljal z raznim drugim delom, dokler ni postal l. 1937 mestni stražnik v Novem mestu. Bil je že prej socialno globoko čuteč, v tem poklicu pa je doživel marsikaj, kar je še utrjevalo njegovo delavsko zavest. Zato se je brez pomislekov že leta 1941 vključil v OF in julija 1942 vstopil v partizane, da bi se z orožjem v roki boril proti okupatorjem kakor tudi proti zatiralcem delavskega razreda.

Zaradi svoje zavednosti, poštenosti, poztrovalnosti in zavestne pripadnosti marksizmu je bil med vojno sprejet v KP. Med NOB je bil borec, kurir, intendant in komandir. Po demobilizaciji je bil izvoljen v najvišje organe ljudske oblasti pri Okrajnem ljudskem odboru Novo mesto. Bil je poverjenik raznih služb, tujnik, nadomeščal je predsednika, bil je član raznih svetov in komisij. Vse te naloge je opravljal vestno in vzorno. Končal je razne tečaje in šole, opravil več strokovnih izpitov in se kvalificiral v finančni stroki. Leta 1952 je postal direktor novomeške podružnice DOZ. Ta položaj je zavzemal do upokojitve 31. 12. 1966. Še naprej je tudi kot upokojenec aktivno sodeloval v množičnih organizacijah, zlasti v SZDL, Zvezi borcev in pri lovcih.

Pokojni Lojze je bil delaven, dober in plemenit značaj. Četudi je bil na zunaj včasih videti trd, je imel v resnici mehko in čuteče srce. To vedo vsi, ki so ga globlje poznali ali delali z njim. Z njegovo smrtjo smo izgubili velikega patriota, borca za delavske pravice, pravega komunista in predvsem poštenega in plemenitega tovariša. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

B. K.

OBVEZNI TAKSIMETRI

Novomeški taksisti ne bodo več mogli in smeli zaračunavati voženj na pamet, saj najnovejši občinski odlok določa med drugim, da bodo morali imeti v avtomobilih vgrajene taksimetre. Kogar bodo zalotili, da bo brez te naprave ali da je ne bo imel v redu, bo kaznovan. Predvidena je kazen od 1.000 do 5.000 din.

Nerazviti - drugačno skupnost

Trebnje predlaga delno spremenjeno zemljiško politiko

Odborniki trebanjske občinske skupščine so obravnavali družbeni dogovor in osnutek statuta kmetijske zemljiške skupnosti že na predzadnji seji, vendar se o njem do seje minuli četrtek niso zedimili. Trebanjski statut se bo razlikoval predvsem glede prispevka po kvadratnem metru zemljišča za industrijo.

Svoje pripombe so predtem že poslali sekretariatu sekcije za vprašanja kmetijstva pri Skupnosti slovenskih občin. Skupnost slovenskih občin je namreč pripravila izhodišča za statute kmetijskih skupnosti, leta pa so po mnenju Trebanjcev krivična za nerazvite občine. Na svoje pripombe k republiškim stališčem niso dobili odgovora.

Trebanjci poudarjajo, da so k načrtnosti in nenaamenski uporabi

zemljišč, zanimivih za kmetijstvo, v glavnem pripomogle razvite občine. Le-te so tudi v glavnem zgradile velik del svoje industrije, zato z novim prispevkom za spremenjanje namena kmetijskega zemljišča te občine sploh ne bodo prizadete, da o večji moči gospodarstva teh občin ne govorimo. Trebanjski statut, kakršnega je sprejela občinska skupščina na predlog sveta za gospodarstvo in aktivna odbornikov komunistov, določa, da znaša prispevek za meter kmetijskega zemljišča 50 par tudi za stavbišča stanovanjskih blokov in industrijskih objektov za predelavo kmetijskih pridelkov, prav tako naj bi se znižal prispevek (10 din, 6 ali 2 od metra glede na to, v katerem katastrskem razredu je) za 50 odst., če gre za nerazvite občine.

Tako po mnenju trebanjske občinske skupščine ne bi toliko prizadeli načrtov za vlaganja v preprosto industrijo. Več se namreč za kmetijska zemljišča lahko doseže s smotrnim urbanističnim urejanjem. Zemljišča, ki so jih doslej namenili za industrijo v „škodo“ kmetijstva, so namreč v občini sila majhna.

A. ZELEZNIK

Brežice: izobraževanje v ZK

V brežiški občini so v 1973. letu sprejeli v Zvezo komunistov 74 novih članov, torej veliko več kot katero koli leto nazaj. To nalaga organizacijam povečano skrb za idejno-politično usposabljanje mladih in drugih članov ZK. Komite je pripravil program izobraževanja, v katerega je vključil tudi šolo za mlade komuniste. Trajala bo teden dni. Delavska univerza jo bo organizirala že v mesecu januarju.

Dvoje predavanj je namenjenih komunistom iz vse občine, osnovne organizacije pa bodo še same izbrale nekaj tem za izobraževanje v svojih vrstah. Napovedanih je več seminarjev. Komite občinske konference bo

priredil enodnevni seminar za vodstva osnovnih organizacij in aktivov in enodnevni seminar za vodstva osnovnih organizacij in aktivov in enodnevni seminar za člane občinske konference, ki bodo morali v prihodnje delati bolj zavzeto. Tudi za člane komisij in člane komiteja so predvidene oblike usposabljanja. Osnovne organizacije ZK morajo sprejeti program izobraževanja do 15. januarja, da jim bo komite lahko pravočasno priskrbel predavatelje. Te bo združil v aktiv, ki bo v prihodnje deloval za vse družbeno-politične organizacije v občini.

V. PODGORŠEK

OGLAŠUJTE V DL!

Ce želite ekonomično malolitražno vozilo in z njim temperamnetno vožnjo po gorskih cestah, pa še mnogo prostora za tovor, poleg 4 potnikov, je odločitev lahka

Renault 4

iz dolgoročne industrijske kooperacije

IMV-RENAULT

Značilnosti:

- motor: 845 ccm
- prestave: 4+1
- instalacija: 12 V
- minimalna poraba

Cena: 42.583,60 Din fco tovarna Novo mesto Doba-va: takoj po prispetju plačila na naš tekoči račun

OLAJŠAJTE SI NAKUP S KREDITOM!

OBRNITE SE NA POSLOVNO BANKO V VAŠEM KRAJU, DA VAM ODOBRI POTROSNISKO POSOJLO

Takoj, ko prejmemo vaše nakazilo, vam dobavimo romunski RENAULT 12

DACTIA 1300

Cena: 52.200 din fco jugo-romunska meja.

ZA DINARJE vam nudimo iz konsignacije vsa vozila proizvodnega programa RENAULT: R-5, R-6, R-12, R-15, R-16, R-17. Redno oskrbo z nadomestnimi deli zagotavlja

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

preko svojih poslovalnic in specializirane servisne mreže

Za podrobnejše informacije in navodila se obrnite na poslovalnice IMV:

Novo mesto, Zagrebška 18-20 068-21-075
Ljubljana, Titova c. 172-a 061-343-485
Ljubljana, Poljanska c. 12 061-312-294

Podjetje „Trimo“, Trebnje,
Prijateljeva 12

razpisuje
JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

	izklicna cena
1. Kompresor EK 250 1	3.260 din
2. Uvijalni stroj 1 = 2 m	100.000 din
3. Uvijalni stroj 1 = 1,5 m	4.000 din
4. Stoječi brusilni stroj	1.530 din
5. Kovaško ognjišče	500 din
6. Stružnica US 245/5	20.000 din
7. Vzvodne škarje - male	470 din
8. Elektromotor ,85 kW, 1400 0(/min	300 din
9. Stenski brusilni stroj	1.000 din
10. Nakovalo	400 din
11. Tehnica (500 kg)	2.100 din
12. Hidravlična stiskalnica, pokončna (60 t)	50.000 din
13. Hidravlična stiskalnica, pokončna (60 t)	50.000 din
14. Hidravlična stiskalnica, vodoravna	90.000 din
15. Čistilni boben	1.000 din
16. Stružnica ADA	15.000 din
17. Kompresor EK-1200	1.500 din
18. Ekscentrična stiskalnica (8 t)	5.000 din
19. Varilni agregat LINDE	8.000 din
20. Varilni agregat LINDE	8.000 din
21. Hidravlična žaga - strojna	6.000 din
22. Varilni agregat MIGVAR	3.500 din
23. Polirni stroj NIBRU MAX	15.000 din
24. Električni brusilni stroj EBS	2.500 din
25. Kotni brusilni stroj SCHLUTER	1.200 din
26. 24-voltni generator	2.600 din
27. 24-voltni generator	2.600 din

in večje število elektromotorjev ter reprodukcijski material.

Osnovna sredstva bomo prodali najboljšemu ponudniku. Pravico do udeležbe na javni licitaciji imajo vse pravne in fizične osebe, če predložijo predpisano varščino v višini 10 % od začetne izklicne vrednosti osnovnih sredstev.

Zastopniki pravnih oseb morajo predložiti pooblastilo. Navedena osnovna sredstva si interesenti lahko ogledajo vsak dan od 11. do 13. ure v proizvodnih prostorih podjetja „Trimo“, Trebnje.

Licitacijska prodaja bo v nedeljo, 13. 1. 1974, v podjetju „Trimo“ v Trebnjem Začetek ob 9. uri za družbeni sektor, ob 10. uri za zasebni sektor.

BREZ PRATKE PAVLIHOVE
PRAZEN JE DOM,
NIKOLI JE KUPIT
POZABIL NE BOM!

Obveščam cenjene stranke, da bo

VÁLILNICA V CEGELNICI 20, NOVO MESTO,

pričela obratovati v decembru, tako da bodo prvi piščanci že okoli 15. januarja. Na voljo bodo pasme PRELUX BRO in PRELUX RJAVI. Interesente prosimo za prednaročila, ker si le tako lahko zagotovijo piščance v času, ko si to želijo. Hkrati ste deležni predsezonskega popusta 10 odst., ki ga priznavamo do 15. II. 1974! Prednaročila sprejma tudi Alojz ŠADL, Gor. Gomila 1, Bela cerkev.

Za naročila se priporoča
GIZELA PETELINKAR

Občinsko sodišče v Novem mestu razpisuje prosto delovno mesto

STROKOVNEGA SODELAVCA.

Pogoji:

diplomirani pravnik z opravljenim pripravniškim stažem, OD po pravilniku, stanovanja ni.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Razpisna komisija

„LABOD“ tovarna perila
NOVO MESTO
TOZD LIBNA

RAZPISUJE DELOVNO MESTO
DIREKTORJA TOZD

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

1. Visoka ali višja strokovna izobrazba z najmanj 5 let prakse na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih ali srednja strokovna izobrazba in najmanj 10 let prakse na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih.
2. Osebnostne in moralno-politične kvalitete, ki zagotavljajo uspešno delo in razvijanje zdravih samoupravnih odnosov v TOZD,
3. da so s svojim dosedanjim delom dokazali sposobnost za vodenje.

Kandidati naj pošljejo poleg prijave še dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev s kratkim življenjepisom in z navedbo dosedanjih zaposlitev.

Razpisni rok za prijave je 15 dni od dneva objave razpisa. Pismene ponudbe sprejema Komisija za razpis mesta direktorja TOZD Libna, Cesta 4. julija, KRŠKO.

Prihajam zaradi ankete o priljubljenosti televizijskega sporeda.

INŠTITUT ZA PLJUČNE BOLEZNI IN TUBERKULOZO,
GOLNIK

RAZPISUJE
prosta delovna mesta:

BOLNIŠKIH STREŽNIC, KUHINJSKIH POMOČNIC IN
ČISTILK BOLNIŠKIH PROSTOROV.

PO J: osemletka oziroma nekvalificirani in polkvalificirani delavci
Osební dohodek od 1.500.- do 1.700.- din. Samsko stanovanje in hrana po regresiranih cenah zagotovljena v inštitutu. Razpis velja 15 dni po dnevu objave. Ponudbe pošljite na zgoraj navedeni naslov.

PRIVOŠČITE SI
TO ZADOVOLJSTVO!

Odporno pismo naši javnosti

Študentje: nevdružne razmere v inštitutih medicinske fakultete

Študentje in študentke medicinske fakultete v Ljubljani, zbrani na redni letni skupščini (bila je 7. decembra 1973), znova opozarjamo in opominjamo slovensko javnost ter odgovorne organe, da vladajo v predkliničnih inštitutih MF nevdružne razmere.

Medicinska fakulteta je najvišja medicinska znanstvena ustanova v Sloveniji, ki vzgaja bodoče zdravnike in zobozdravnike. Že pred vojno je gradnja v svojem programu načrtovala nove ljubljanske bolnišnice ter nove medicinske fakultete. Od tega načrta je bil zgrajen le Klinični center, za drugi del pa je zmanjkalo denarja. Vsa javnost v Sloveniji bi se morala zavedati, da je zdravje najvažnejše in da je trdnost povezano z vzgojo in šolanjem zdravnikov. Gotovo je gradnja nove medicinske fakultete v Ljubljani vsaj toliko važna kot gradnja razkošnih hotelov, bank in veleblagovnic.

Hkrati ko so v sosednjih republikah zgradili celotne medicinske fakultete (v Srbiji so po vojni zgradili 3 popolne MF v Novem Sadu, Prištini in Nišu), pri nas nismo zgradili niti predkliničnih inštitutov.

V preteklosti smo dobili kopicno obljub. Naj naštetimo le nekatere. V februarju 1971 je odbor za zdravstveno zavarovanje socialnozdravstvenega zbora republik skupščine obiskal MF v Ljubljani in ugotovil naslednje. Citat: "... soglasno je bilo ugotovljeno, da so pogoji dela inštituta zelo slabi ter da je treba kljub naporom za stabilizacijo gospodarstva in velikih obveznosti do kliničnega centra najti rešitev za omejitve prostorske stiske inštitutov MF". Maja 1971 je bilo na seji izvršnega sveta rečeno: "... da bo sredstva za gradnjo MF v celoti pokrila republika". 4. julija istega leta je bilo na skupni seji odbora IS SRS za kulturo in znanost ter odbora IS SRS za socialno politiko in komunalna vprašanja ugotovljeno: "... da ni več sporno financiranje gradnje in da bo gradnja predkliničnih inštitutov MF prioritarna gradnja v času od 1971 do 1975".

V tem času je MF pripravila potrebno investicijsko dokumentacijo in jo 10. aprila 1973 skupaj z obrazložitvijo predala skupščini SRS, IS SRS, republikanski sekretariatu za finance, sekretariatu za socialno varstvo ter svetu za prosveto in kulturo. Zdaj, ko je vsa dokumentacija pripravljena, zahtevamo, da se nemudoma pripravi odlok, oziroma zakon o financiranju gradnje predkliničnega inštituta, da se na podlagi tega takoj začne gradnja, ki je že v 30-letnem zaostanku.

Te zahteve niso le naša pravica, ampak tudi dolžnost pred prihodnjimi rodovi medicincev in pred delovnimi ljudmi, katerih zdravje nam bo prej ali slej zaupano.

Študentje in študentke
medicinske fakultete

Stranske poti naše živinoreje

Negospodaren pokol telet in uvoz dragih, z devizami plačanih krav

Leto, ki se je izteklo, je posebno ostro pokazalo na vrsto nenavadnosti v naši živinoreji: od pretiranega izvoza do pomanjkanja mesa doma, od nenavadnega klanja telet do uvoza zelo dragih živali, zlasti krav. Čeprav to ni bila kaka letošnja posebnost, so neskladja dosegla takšna razmerja, da silijo k iztrežnitvi celotne, ki za to doslej niso imeli dovolj posluha. Žal pa je še vedno tudi precej takšnih, ki se od slabih izkušenj v preteklosti niso ničesar naučili.

Mimo naše javnosti ni šlo opozarjanje, da ne bi smeli klati preveč telet, da bi morali klavno težo mladih govedov pomakniti navzgor, da ne bi smeli izvažati preveč žive govede, zlasti premalo dopitane, da je škodljivo uvažati neplemensko živino raznih pasem itd.

Navedimo primer: v Jugoslaviji zakoljemo čez 600 tisoč telet na leto, čeprav bi bilo za potrebe zdravstvenih ustanov in največjih turistično-gostinskih podjetij dovolj 10 do 15 tisoč ton telečjega mesa. Z drugimi besedami: za te potrebe bi bilo dovolj zaklati le 200 do največ 250 tisoč telet na leto. Podobne izjube v prireji imamo zaradi tega, ker koljejo pitance v teži od 250 do 350 kg. Če bi mejo klavnosti premaknili vsaj za 50 kg navzgor, bi lahko dobili za 150.000 ton mesa več. Tudi z omejevanjem pretiranega izvoza žive govede, še posebej govedov z majhno težo, ki jo potem uvozniki dopitajo, bi lahko mnogo smotrnejše gospodarili z našo živino.

Končno je tudi zvezni sklad za napredek proizvodnje in prodaje ži-

vine in živinorejskih proizvodov sprevidel, da so številni predlogi v tej smeri bili dovolj tehtni in upravičeni. Zaradi tega zdaj tudi sam predlaga določene ukrepe za prihodnje leto: občutno zmanjšanje klanja telet (kar za dve tretjini!); organizirano proizvodnjo 800 tisoč glav mlade govede v teži 300 do 400 kg in omejitve izvoza žive govede na 50.000 glav v teži okrog 450 kg. Če bodo te predloge uresničili, lahko v Jugoslaviji pridobimo 250.000 ton govede za domači trg in okrog 105.000 ton za izvoz.

To pa je le en vidik naše živinoreje. Drugi je tisti, h kateremu naša javnost, zlasti slovenska, zadnji čas precej govori in razpravlja. To je uvažanje zelo dragih krav za mlečne farme. To so nekateri, žal ob podpori strokovnjakov, počenjali tudi v preteklosti, toda kakšna pa je bila korist? Taka, da še daleč ni krila v ta namen izdanih deviz in stroškov.

Kljub temu nekaterih to še ni izučilo in še vztrajajo na takšnem uvozu. Samo po sebi to ne bi bilo nič hudega, če bi interesi za uvoz dali tudi izključno svoja sredstva. Toda v resnici terjajo družbena sredstva ne le za uvoz krav, temveč tudi za gradnjo hlevov, v katerih ceno stojišča za kravo nekateri primerjajo s ceno hotelskega ležišča.

Ob velikih zahtevah in potrebah, a ob sorazmerno pičlih sredstvih, ki so na voljo, bi vsekakor kazalo razmisliti, kaj je bolj gospodarno, predvsem pa, kako z družbenimi sredstvi za investicije v kmetijstvo gospodariti v sedanjem trenutku, da bo to najbolje vplivalo na razvoj živinoreje v celoti.

ŠTEFAN KUJAR

LASTNIKI PSOV ČUVAJEV

Lastnike psov čuvajev v mestih in na deželi prosimo, naj v zimi poskrbijo, da bodo imele živali vsaj najnujnejše: toplo in suho zavetje pred vremenskimi nepravilnostmi (pasjo uto in podobno), vsaj enkrat na dan izdaten obrok tople hrane in pitno vodo. Če so priklenjene, naj bo veriga dolga najmanj 3 metre.

Terenski delavci našega društva bodo vsi zimo postopno ugotavljali pomanjkljivost pri oskrbi psov čuvajev. Opustitev oskrbe po gornjih navodilih bo društvo smatralo za mučenje živali in bo take primere obravnavalo kot prekrške zoper ZRJM (Uradni list 38/59 in 40/71). Vse ljudi, zlasti pa člane društva, prosimo, naj brezvestne lastnike psov opozarjajo na naša navodila. Društvo proti mučenju živali SRS

pridružil je okoli 1.500 novih uzi-
valcev pokojnine, medtem ko naj bi
jo po 300 din izplačevali že 3.500
do 4.000 kmetom na našem območju.

PRIJATELJSTVO Z VOJAKI

Med vojniki novomeških vojašnic in člani različnih mladinskih aktivov v Novem mestu se je razvilo trdno prijateljstvo. V sklopu tega so predstavniki mladinskega aktivna ZMS z osnovne šole Grm 29. novembra obiskali vojašnico v Pogancih, kjer so bili prisrčno sprejeti. Dogovorili so se za novo srečanje, ki je bilo 21. decembra.

V vojašnici Milana Majna v Bršljinu so bili učenci osnovnih in srednjih šol na proslavi obletnice ob ustanovitvi Gubčeve brigade ter si ob tem ogledali vojašnico in njen muzej. Da se učenci in dijaki spomnijo na svoje prijatelje vojake, so pokazali s pismi, ki so jih pisali ob dnevu JLA. Najboljši so bili nagrajeni v petek, 21. decembra, pred svečanim zborom vojakov v vojašnici. Ob tej priložnosti so podelili priznanja najzastavnejšim za sodelovanje v JLA, vojakom pa za različne zasluge v vojaških službah in v sodelovanju z mladino.

Vsi mladinci so veseli, da so se naši stiki z vojniki tako okrepili. Upamo, da bo tako tudi v prihodnje.

DAMJAN GAZVODA
osnovna šola Grm

1975: kmetom po 300 din

Starostne pokojnine leta 1975 večje za 50 din

Začasna skupščina starostnega zavarovanja kmetov je sklenila s 1. januarjem 1975 povečati kmečke pokojnine za 50 din — od sedanjih 250 na 300 din mesečno. Hkrati naj bi se povečal tudi prispevek, in sicer naj bi kmetje-zavezanci starostnega zavarovanja že od 1. januarja 1974 dalje plačevali v pavšalu po 1.136 din in 7,6 odstotka katastrskega dohodka.

Računajo, da bo pokojnino po 300 din prejelo že nad 30.000 kmetov v Sloveniji. Kasnejši letni "prirastek" upravičencev bo okoli 2.500. Letos prejema starostno pokojnino (po 250 din) 15.000 kmetov, vendar se bo število že prihodnje leto skoraj podvojilo.

V petih dolenjskih občinah so pokojnino ob koncu novembra pošiljali že 1.800 kmetom. Vseh zahtevkov je bilo letos 2.234. Prihodnje leto naj bi se letošnjim "upokojencom"

ENAJST LET SO DELUJEJO

Dan JLA je za učence osnovne šole Vas-Fara, ki že enajsto leto tesno sodelujemo z garnizijo Delnice, poseben praznik. 20. decembra so obiskali našo šolo predstavniki garnizije in najprej predvajali dva filma o ustanovitvi in delu JLA. Nato je eden izmed starejših govoril o delu in nalogah v vojski. Za konec nam je igral še njihov ansambel partizanske in narodne pesmi. Srečanje se je končalo s prijetno zakusko.

21. decembra so se 4 predstavniki pionirjev z mentorjem udeležili sprejema pri komandantu garnizije. Pionirji so podarili vojakom izdelek tehničnega krožka, oni pa so jih prisrčno pogostili.

22. decembra so se povabili vojakov odzvali rezervni oficirji in predstavniki šole. V kasarni v Delnicah so razdelili knjige za najboljše naloge na temo "JLA — čuvaj naše svobode". Dobil jo je tudi naš učenec. Ravnatelj Franc Volf pa je v imenu šole sprejel posebno častno diplomu za dolgoletno sodelovanje.

M. V.

»Dolenjski list« v vsako družino

Namesto da konča v smeteh

Pripombe k zbiranju odpadnega papirja

Ob prebiranju časopisov ali gledanju televizije sem ugotovil naslednje: Rdeči križ Slovenije zbira odpadni papir za Onkološki inštitut, DINOS odkupuje odpadni papir, odpadke zbirajo šolski otroci, vse to z namenom, da bi zagotovili industriji dovolj surovin. Toda ali je tako

tudi pri nas? Ko se nabere tudi do tisoč kilogramov odpadnega papirja na mesec, se vedno sprašujem, zakaj naša trgovina naročati pri Komunalnem podjetju traktor ter plačevati za odvoz in nakladanje tudi do 20 starih tisočakov. Tako ni samo pri nas, velike količine odpadnega papirja imajo tudi druge trgovine.

Ob vsakem zbiranju papirja v Novem mestu smo prosili otroke, naj obvestijo svoje učiteljice, da imamo pri nas dovolj odpadnega papirja. Res, prišli so z vozčkom in odpeljali 10 kilogramov, nazaj pa jih ni bilo več. Tudi tovariš Padevski se je kot predstavnik RK Novo mesto oglašil, videl papir, pa spet ni bilo nič. Odpadnega papirja DINOS ne sprejme, češ da ni lepo zapakiran. Tako torej: čist, kot surovina zelo primeren odpadni papir konča na smetišču, namesto da bi ga odpeljali v tovarno papirja. Da bi ga pošiljali sami, je za nas predrago, zato se sprašujem: ali ne bi kazalo boljše organizirati zbiranje starega papirja v Novem mestu in najti zanj kak prostor, kjer bi čakal do odvoza v tovarno papirja?

Poslovodja trgovine
BOROVO
NOVO MESTO

V BLOKU GORELO

30. decembra lani je okrog 15. ure nenadoma začelo goreti v kleti stanovanjskega bloka na Kristanovi 34 v Novem mestu. Kako je ogenj nastal, še ugotavljajo, vse pa kaže, da je začela goreti papirnata embalaža. Od tu se je plamen hitro širil na okrog. Ogenj je stalovalem uničil ali poškodoval precej ozimnice in polic v kleti, ki so hkrati šrambe. Računajo, da je nad 10.000 din škoda.

„PLAMENČKI“

V zadnjih decembrskih dneh so učenci posebne šole v Krškem izdali peto številko glasila „Plamenčki“. Z voščili za srečno novo leto so ga poslali družbenopolitičnim organizacijam in nekaterim delovnim kolektivom, da bi jih seznanili z uspešnim delom v šoli.

Občinska Zveza društev prijateljev mladine Krško je priredila tekmovanje pionirskih odredov za plaketo Matije Gubca. 15. decembra je bila slavnostna podelitev plaket, združena z ogledom zanimivosti in posvetom za mentorje. Pionirji so si ogledali Kostonjico, muzej slovenskih preganjancev v Brestanici in rudarski center na Senovem. Slovesnosti se je udeležila tudi delegacija OŠ „Katja Rupena“ iz Novega mesta. (Foto: Metod Saje, fotokrožek OŠ „Katja Rupena“).

Pozabljeno minulo delo

Zadnje čase praznuje v Kočevju obletnico veliko podjetij, ki so bila ustanovljena kmalu po vojni. Še veliko je v Kočevju ljudi, ki so razdajali svoje mlade moči zato, da so bila ta podjetja ustanovljena v takrat razrušenem mestu. Takrat za otvoritve nismo imeli pojedin, ker je bil naš življenjski standard točno odmerjen po živilskih nakaznicah raznih razredov. Torej tudi takrat ne za vse enako. To je že vse za nami in je za vse to res prava beseda „minulo delo“.

Na proslave ob obletnicah otvoritev podjetij in obratov so povabljeni običajno vedno isti, pač po položajih. Pionirjev, prvih delavcev teh podjetij, ne vabi na proslave nihče. Smo pač stari in že v pokopju in so na naše delo že pozabili, kakor tudi na nas osebno. Tu pa tam nas za novo leto pogostijo s kosilom in pol litrom vina, in to je vse, kar imajo od minulega dela in hvalečnosti družbe za 40-letno delo. Tudi vam, mladim volinim kadrom in političnim vodjem, tečejo leta in boste še lahko premišljevali o minulemu delu! Šele takrat nas boste razumeli. Ugotovili pa boste tudi, da ni treba spoštovati le našega družbenega in gospodarskega dela, ampak da je pač lepo in

humano spoštovati stare ljudi. Human, topel odnos do starih delavcev gojijo v vseh družbenih redih po svetu. Žal je ta vrst tovarništva pri nas še zelo redka.

V teh mislih in prepričanju nisem osamljen. Prepričan sem, da je v Kočevju še veliko takih, ki uživajo podobne blagodati „minulega dela“.

ANDREJ ARKO,
KOČEVJE

KOČEVJE: ŠE O VPRAŠALNIKIH

Pomislek o izidu ankete za novi samoprispevek in o 388 glasovih v prid zaprtega plavalnega bazena sem že objavil. Še bolj zanimiva pa je številka 121 glasov za gradnjo telovadnice. (Razposlanih je bilo 3000 vprašalnih pol, vrnjenih pa jih je bilo 1559.)

Izid ankete kaže, da še nismo prišli do prepričanja, da nam je dom telesne kulture premalo. Šole so brez telovadnic. Ali ni to še bolj porazno, kakor bi bilo, če šole ne bi imele ustreznih kabinetov?

Upajmo, da bo nova temeljna telesnokulturna skupnost krepko poprijela in pričela prepričevati občane, posebno stare, o nujnosti telesne vzgoje, za kar pa je potreben prostor, se pravi telovadnica. Še in še bo treba prepričevanja, da ne bo, ko bo šlo zares, se pravi za samoprispevek, ostala telesna kultura na repu. Posebno mladi ljudje bi morali živahneje sodelovati pri akciji za gradnjo telovadnice in uvedbo samoprispevka, ne pa postavljati nepremišljene pogoje.

ANDREJ ARKO

Dolina tišine

V Kolpski dolini ni ne mestnega vrveža ne prometa in ne živčava. Kdor si želi miru in tišine, naj pride k nam. Dobri ljudje bodo vsakega lepo sprejeli in ga po svoji moči postregli, čeprav je nam tudi črn kosček kruha dober.

Nobenega obrata ne dobimo. Se sreča, da je v Brodu na Kolpi lesno industrijsko podjetje, ki je podružnica DIP Delnice. V njem je našlo zaposlitev teh nekaj število mladih gospodarjev. Saj mladine tako ni, ker so jo pobrala mesta in celo tujina.

Pri nas v Kolpski dolini ni bilo nikoli lepo in lahko živeti, vendar je danes — čeprav kritiziramo — mnogo bolje. V stari Jugoslaviji je večina moških delala po slovenskih gozdovih in po ameriških rudnikih, da so preživeli družino in obdržali kmetijo.

92-letni možakar Jože Bauer iz Lazov se dobro spominja, kako si je služil vsakdanji kruh zase in družino po ameriških rudnikih. Danes je dela dovolj doma in vendar ga mnogi iščejo v tujini. A tudi na tujera ne pletejo plotov z okusnimi klobasami, temveč z zelo bodikavim trnjem.

Vse je res drago in iz dneva v dan dražje, da si nekaterih stvari revnejši sploh morejo kupiti. Kmetje ne razumejo, zakaj so odkupne cene mleku nižje kakor navadni radenski vodi, da o vinu ne govorimo. Kar 6 litrov mleka je treba dati za liter vina. Pri nas odkupujejo mleko po 1,90 din liter, vino je pa po 12 din liter. Kako naj potem kmet obdrži živino ali posodobi kmetijo?

JOŽE KRIŽ
KUŽELJ

Če se v Nemčiji znajdete na cesti

Kaj v tem primeru pravi sporazum med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo

Delavec, državljan SFRJ, zaposlen v ZR Nemčiji, mora biti zdaj, ko obstaja tudi možnost, da ostane nezaposlen, seznanjen z najvažnejšimi določbami Sporazuma med SFRJ in ZR Nemčijo o zavarovanju za primer brezposelnosti (Ur. list št. 9/69), ki so naslednje:

1. Za določitev pravice do dajatve, višine dajatve in njenega trajanja ter glede postopka veljajo pravni predpisi tiste države, na katere območju to pravico uveljavlja. Če uveljavlja to pravico v ZR Nemčiji, veljajo pravni predpisi ZR Nemčije, če pa uveljavlja to pravico v SFRJ, potem ko se je pod določenimi pogoji vrnil, veljajo pravni predpisi SFRJ ob upoštevanju ustreznih določb citiranega Sporazuma.

2. Če delavec, državljan SFRJ, vloži zahtevo v ZR Nemčiji, upošteva lahko izda tudi pred potekom roka, če je glede na potrebo po delovni sili mogoče pričakovati, da bo delavec ostal brez posla do poteka roka.

3. Če delavec, državljan SFRJ, vloži zahtevo pri pristojnem Zavodu za zaposlovanje v SFRJ, upošteva Zavod za zaposlovanje v čas zavarovanja v ZR Nemčiji dopolnjen s časom zavarovanja v SFRJ v zadnjih dveh letih pred vložitvijo zahtevka. To pa velja le tedaj, če je bil delavec po zadnjem prihodu na delo v ZR Nemčijo, kjer je ostal nezaposlen, zaposlen najmanj štiri tedne.

4. Če delavec, državljan SFRJ, vloži zahtevo pri pristojnem Zavodu za zaposlovanje v SFRJ, upošteva Zavod za zaposlovanje v čas zavarovanja v ZR Nemčiji dopolnjen s časom zavarovanja v SFRJ v zadnjih dveh letih pred vložitvijo zahtevka. Vendar bo odobritev za dajatev v SFRJ dobil samo:

a) če je ostal nezaposlen brez svoje krivde,
b) če je pristojni nemški organ (Urad za delo) dovolil delavcu, državljanu SFRJ, vrnitev v Jugoslavijo, in
c) če je delavec, državljan SFRJ, v šestih tednih, šteto od dneva prenehanja delovnega razmerja ali od dneva, ko je prejel dajatev za primer brezposelnosti v ZRN, zahteval dajatev v Jugoslaviji. Pomembno je, da delavec zahteva odobritev za vrnitev v Jugoslavijo pred vrnitvijo. V nujnih izjemnih primerih lahko vložijo prošnjo tudi po vrnitvi v šestih tednih po prenehanju delovnega razmerja ZR Nemčiji ali po prejemu

V primeru pod b) se soglasje lahko odreče, če ni osebnih in drugih razlogov, ki bi opravičevali vrnitev.

Če nosilec druge države pogodbenice delavcu ne prizna pravice do dajatve zato, ker je delavec odklonil delo ali ga je zapustil brez upravičenega vzroka ali zato, ker je bil po svoji krivdi odpuščen, se mu čas zavarovanja, preden mu je bila zavrnjena pravica, v smislu prvega in drugega odstavka ne upošteva.

Delavci iz SR Slovenije, ki potrebujejo dodatna pojasnila o teh in podobnih vprašanjih, naj se obračajo pisмено ali na drug način na diplomatska konzularna predstavništva ter republike in komunalne Zavode za zaposlovanje.

SEKRETARIAT ZA
INFORMACIJE V IS

Prešernova gre v akcijo

V občinah aktivni Prešernove družbe - B. Zihel: z dobro knjigo v bitko proti komercializaciji

Ob izidu knjižne zbirke Prešernove družbe za leto 1974 so sklicali pred novim letom v Ljubljani tiskovno konferenco, na kateri so časnikiarjem obširneje predstavili knjižni program za naslednje leto in hkrati spregovorili o prizadevanjih, da bi družba ponudila bralcem še več dobrega čtiva, da bi se število njenih poverjenikov pomnožilo in da bi knjige še bolj jemali v roke vsi, ki so jim namenjene, zlasti delavci v proizvodnji.

Urednik Obzornika Tone Fajfar je izrazil prepričanje, da bo akcija, ki jo je Prešernova družba začela prek Socialistične zveze in sindikatov, plodna: število zaupnikov naj bi

se znatno povečalo, vrsto dobrih starih zagnancev, ki so do nedavnega pridobivali prijatelje za to družbo in naročnike za njene knjižne zbirke, naj bi nadomestili novi poverjeniki iz vrst učiteljev, javnih in drugih delavcev, prepričanih, da človek ne živi samo od kruha. V občinah nameravajo ustanoviti aktivne Prešernove družbe, njihovi člani pa bi bili sami poverjeniki in drugi privrženci kulturnih vrednot.

Predsednik Prešernove družbe Boris Zihel je poudaril, da bi morala pomeniti ta akcija spopad z najrazličnejšimi in resničnimi kulturni nenaklonjenimi težnjami v naši družbi. Pomenila naj bi bitko s komercializacijo kulture in literaturo, kakršna se iz kioskov ponuja kot posledica skomercializiranosti našega časa.

I. ZORAN

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 3. januarja – Genovefa Petek, 4. januarja – Angela Sobota, 5. januarja – Simeon Nedelja, 6. januarja – Mojmir Ponedeljek, 7. januarja – Valentin Torek, 8. januarja – Severin Sreda, 9. januarja – Julijan Četrtek, 10. januarja – Viljem

KINIO

BREZICE: 4. in 5. 1. angleški barvni film „Kompanjerosi“. 6. in 7. 1. angleški barvni film „Uspavana lepota“. 8. in 9. 1. francoski barvni film „Sin zločina“.
MIRNA: 5. in 6. 1. „Kapitan Nemo in podvodno mesto“.
TREBNJE: 5. in 6. 1. ameriški barvni kavbojski film „Pony expres“.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

AVTOKLEPAR, vojašine prost, takoj dobi zaposlitev. Stane Pustavni, CKZ 139, Krško, telefon 71-463 ali 71-367.

ČE SI PRIDNA in poštena, če imaš veselje do strelca, lahko si začelna iz podeželja, se lahko zaposliš pri Anici Kerin, gostilna Grič, Krško.

STANOVANJA

NUJNO ISČEM enosobno stanovanje ali garsonjero za tričlansko družino v Novem mestu ali najbližji okolici. Plačam vnaprej. Naslov v upravi lista (3171/73).

Motorna vozila

PRODAM dobro ohranjen fiat 850 special, letnik 1971. Telefon 22-172.

PRODAM

PRODAM SPALNICO in kuhinjsko kredenco. Informacije na Partizanski 4, Novo mesto.

PRODAM bencinski motor. Anton Špehek, Ločna 32, Novo mesto.

PRODAM obračalnik od BCS in navađen voz. Ivan Banič, Dobruška vas 26, Skočjan.

UGODNO PRODAM dva kavča. Naslov v upravi lista (3168/73).

PO UGODNI ceni prodam štedilnik Gorenje, desni, dobro ohranjen. Ivan Bizjak, Rudnik 5, 61330 Kočevje.

PRODAM več kokoši nesnic po ceni za zakol. Kakoši še nesejo. Viktorija Zdravje, Zalog 17, Novo mesto.

KUPIM

KUPIM DOBRO OHRANJENO starjšo hišo v okolici Novega mesta. Plačam v devizah; drugo po dogovoru. Naslov v upravi lista (3172/73).

POSEST

UGODNO PRODAM gradbeno parcelo pri Mačkovcu. Ogled vsak dan. Terezija Potočar, Sevno 3, Otočec.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jekc, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Štajdohar in Ivan Živič
UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markež, Branko Podobnik, Jože Primec, Jože Spilchal (urednik priloge P), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Fotoreporter Sandi Mikulan, oblikovalec priloge Peter Simič.
IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 2 din – Letna naročnina 79 dinarjev, polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (oz. ustreznega druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. Vsak mali oglas 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972 – DOLENJSKI LIST šteje med proizvajalce iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ 33-316/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1/72 od 31. 1. 1973)
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon: (068) 21-227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

Ob boleči izgubi našega dragega očeta

JANEZA ŠKEDLJA iz Pangrc gma

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so nam pomagali, sočustvovali z nami ter nam izrekli sožalje. Najlepša hvala darovalcem cvetja in vencev in vsem, ki so pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti. Najlepša hvala kolektivu IMV za vence; posebna hvala župniku za obred.

Zalujoči otroci: Martin, Kristina, Anica, Mici z družinami in sin Ivan

ČESTITKE

KRISTINI ŠKEDLJ IN FRANCIJU KOLENCU iskrene čestitke ter mnogo sreče in ljubezni v zakonu. Brajce, sestre in starši.

RADIJSKIM in televizijskim naročnikom iz Kočevja in okolice želimo srčno novo leto inkasantje: Marija Bizjak, Vida Krašovec in Franc Oberč.

SREČNO NOVO LETO želi vsem sodelavcem na pošti in vsem prebivalcem Straže njihov poštar JOŽE KAPŠ, vojak, V.p. 3678/4 B, Zagreb.

POROČNI PRSTANI! – Poročni prstan, ki vam ga bo izdelal zlatar v Gosposki 5 v Ljubljani, bo trajen spomin na sklenitev vaše zakonske zveze! – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popust!

PREKLICI

MILE TUCIČ, Kettejev drevored 49, Novo mesto, opozarjam vse, da nisem plačnik morebitnih dolgov moje žene.

MARTIN CVELBAR, Vratno 4, Šentjernej, prepovedujem vožnjo in hojo po moji parceli na Njivcah. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

VOZNIKOM vseh motornih vozil prepovedujem vožnjo po mojem gozdu pri gozdnem nadvozu čez avtocesto-parcelna številka 3375/89, k.o. Bučka. Kdor te prepovedi ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. Franc Robek, Štrit št. 23, 68275 Skočjan.

SKI-KULI,
prenosne vlečnice,
150 m,
komplet 7.000 din.
Ljubljana, Rimska 7.
telefon 48-149

SPOMLADI NOVA MRLIŠKA VEŽICA

Čeprav so Metličani upali, da bo nova mrliška vežica zgrajena v 1973. letu, to graditeljem ne bo uspelo. V tem času bo zgrajena vežica do tretje faze, zaključili pa naj bi jo spomladi prihodnje leto. V novi vežici bo tudi prostor za obdukcije. Razširiti pa nameravajo še pokopališče in urediti okolico. Denar za vsa dela so zbrali občani s samoprispevkom, vse skupaj pa bo veljalo okrog 1.200.000 dinarjev.

Šola zdravja

V januarju in februarju 1974 bo priredil občinski odbor RK v Metliki vrsto predavanj o zdravstvenem varstvu in varnosti pri delu. Predavali bodo novomeški in metliški zdravstveni delavci. V teh dneh so se pričeli pregledi zob šolskih otrok, potekajo pa tudi že predavanja o negi zob.
V gospodarskih organizacijah bodo največ skrbi posvetili poučevanju o varnosti pri delu ter prvi pomoči. V „Beti“ bodo organizirali 80-urni tečaj prve pomoči, tri take tečaje, ki bodo trajali po 20 ur, pa bodo pripravili v krajevnih organizacijah RK. Razen tega bodo priredili še tri 18-urne tečaje o negi bolnikov na domu. Vsa predavanja bodo obravnavala zelo zanimive in poučne teme, zato bi bilo dobro, če bi se jih udeležilo kar največ občanov. S to dejavnostjo bodo v metliški občini delno proslavili tudi 30-letnico obnove slovenskega Rdečega križa, kar bomo praznovali junija 1974 v Gradcu.

Dežurni poročajo

MED DELOM OKRADENA – Marici Konda, delavki Industrije obutve v Novem mestu, je nekdo 20. decembra iz garderobne omarice med popoldansko izmeno ukradel 500 din.

VINJEN NA MOPEDU – 17. decembra so metliški miličniki zalotili Zvonka Hudorovca iz Rosalnice, ko se je močno vinjen na mopedu vozil iz Gradca proti Metliki. Pridržali so ga do iztreznitve.

TEŽKA VODA: PO TRKU ŠE NA BOK – 20. decembra zvečer je Franc Hočvar iz Brezovice vozil tovornjak proti Težki vodi, ko mu je v ovinku naproti pripeljal Milan Badovinac iz Stopič. Med srečanjem sta se vozila oplazila, osebni avto pa je pri tem odbilo in se je prekucnil na bok. Badovinac se je pri nesreči poškodoval in je moral v bolnišnico, medtem ko je gmotne škode za 15.000 din.

Zverinsko pretepel dekletce

Mučenje se reče temu, kar je morala prestati 10-letna Antonija Sitar Oče je s pasom mlatil duševno prizadetega otroka

Surovina, ne pa oče! – bi lahko rekli za kmeta z Drušč pri Trzišču! Ima tri otroke v starosti od 8 do 11 let, vsi trije z materjo vred pa so že večkrat okusili pas ali kaj drugega, zaradi česar nastajajo modrice.

Letos poleti, bilo je 18. junija, pa je zvečer ob 22. uri surovež z usnjenim pasom, na katerem je bila kovinska zaponka, zmlatil svojo 10-letno hčerko Antonijo. Otrok je vrh vsega še duševno prizadet in epileptičen.

Sosedje so mučenje prijavili, učitelj pa je pretepeno deklico odpeljal k zdravniku in do socialne delavke. Poškodbe, ki jih je nesrečnemu otroku prizadel lastni oče, so pričale o brutalnosti in neusmiljenosti moža, ki se takole zbesni nad nemočnim otrokom. Dejstvo je tudi, da kaj takega ni prvič naredil, saj ga vsa soseska pozna kot nasilneža.

Ko je zaradi tega pred kratkim sedel na zatožni klopi občinskega sodišča v Sevnici, je v svoj zagovor vedel povedati le tole: „Bila je nemirna, potepala se je po vasi, zato sem jo pretepel. Vsakič, ko sem jo hudo zmlatil, je nekaj časa zaleglo.“

Nesrečno Antonijo so potem oddali v zavod v Kamno gorico, kjer pa je revica kmalu umrla.

Kaj je strah?

Najenostavnejša reakcija vznika je, ko na eno čutno zaznavo odgovori z eno samo kretnjo. Zadeva pa se zamota, če mora voznik v hipu odgovoriti na več čutnih zaznav. Takrat človek za volanom lahko doživi strah. Kaj pa je strah?

Za človeka je strah zelo važno čustvo, ker mu ohranja življenje. Vsak človek pa drugače reagira v strahu. Tisto sekundo, ko se človek nevarnosti zave, pa nič ne naredi, da bi se ji izognil, imenujejo nekateri „sekundo groze“.

Vsak voznik pozna take sekunde. Usodno pa je, če se takrat v hipu ne odloči za kretnjo, ki bo vozilo spravila iz nevarnosti. To je torej možnost, da pravilno ali napačno reagiramo v trenutku groze.

Nešteto prometnih nesreč opisujejo priče tako, da jih ne moremo razložiti drugače, kot da so posledica paralize zaradi strahu. Mnogokrat na kraju nesreče ne najdemo nobenega znaka zaviranja. Zakaj? Togost telesa je v telesni zvezi s čustvom strahu. Če pade v togost voznik, ki ima nogo še na stopalki za plin, tedaj je jasno, da se njegovo vozilo ne bo ustavilo, ampak bo še hitreje zdrvelo v nesrečo.

Pri zelo izurjenih voznikih so reakcije pogosto avtomatične in brezhibne, vendar pa mora vsak računati na pot ustavljanja. To je čas, ki preteče med tem, ko opazimo nevarnost, in trenutkom, ko se vozilo ustavi. Pot ustavljanja se deli na reakcijsko pot in zavorno pot. Reakcijska pot traja od trenutka, ko se voznik zave nevarnosti, do takrat, ko se odloči za zaviranje. Zavorna pot pa traja od takrat, ko je voznik uporabil zavoro, pa dotlej, ko je vozilo že obstalo.

Najvažnejša pa je reakcijska pot oziroma reakcijski čas. Ta pot je odvisna od sposobnosti voznika in pravilnega ocenjevanja prometnih okoliščin. Ne smemo pa pozabiti, da se tudi reakcijska pot deli na dobo presenečenja, dobo odločanja, na dobo ukrepanja (uporaba zavore) do trenutka, ko so zavore že prijele.

Najbolje je, da je voznik za volanom zmeraj pozoren na promet, da ne precenjuje svojih sposobnosti in moči vozila. Tako se bo velikokrat lahko izognil nevarnostim na cesti in s tem v zvezi preizkušnjam v trenutkih, ki so lahko usodni.

VELJA KOCIČ

Izrabljene, neustrezne in poškodovane prometne znake po Novem mestu so delavci Komunalnega podjetja ob izteku starega leta zamenjali. To bo precej pripomoglo k varnejši vožnji. (Foto: Ria Bačar)

Izrabljene, neustrezne in poškodovane prometne znake po Novem mestu so delavci Komunalnega podjetja ob izteku starega leta zamenjali. To bo precej pripomoglo k varnejši vožnji. (Foto: Ria Bačar)

V dobro vina in vinogradništva

Ustanovitev društev prijateljev vina pripravljajo tudi na Dolenjskem

Po ustanovitvi Zveze prijateljev vina Slovenije v letošnjem avgustu je povsod po Sloveniji čutili zanimanje za ustanovitev društev prijateljev vina, zlasti v vinorodnih območjih. Tako je tudi na Dolenjskem, Bizeljskem, v Beli krajini in krškem vinorodnem območju.

Na ustanovni skupščini Zveze prijateljev vina Slovenije so menili, da je treba najprej ustanoviti društva prijateljev vina po širih vinorodnih območjih, v okviru teh društev pa bi ustanovljali podobore v vinorodnih okoliših in podokoliših. Seveda tam, kjer je za to interes.

Interes za ustanovitev društev prijateljev vina pa morajo imeti potrošniki vina in vinogradniki. Gre za organizirano akcijo in delovanje za kulturno potrošnjo vina, zoper vsakršno ponarejanje vina, za ohranjanje vinogradniških in vinarških tradicij, značilnih za vinorodno območje, in zoper zaostajanje vinogradništva na tem območju. Tako se društvo in vsak njegov član z označevanjem zmerne potrošnje vina zavezuje vključuje v boj zoper alkoholizem, narkomanijo in podobne pojave, ki tarejo sodobno družbo.

Tako je med drugim zapisano v pravilih društva prijateljev vina. Vse te poglobljene naloge društva pa so pomembne za vinogradnike, za gospodarski razvoj vinorodnih območij z našimi kakovostnimi vini, za potrošnike vina in za resnične prijatelje naravnih vin, ki so, žal, nemalekrat opeharjeni za zdrav učinek pristnega vina in prijeten užitek ob zmernem pitju.

Da je takšno organizirano delovanje društev prijateljev vina potrebno, potrjuje že nekaj skopih podatkov. Od leta 1939, ko je bilo v Sloveniji 40.000 ha vinogradov, do leta 1970 so se vinogradniške površine zmanjšale na pičlih 20.000 ha. V letu 1972 je vsak Slovenec porabil 15 litrov čistega alkohola. Toda od tega odpade samo 1 liter na alkohol iz vina!

Nekaj let sem nazajde prodaja vina v gostinstvu. Podatki urada za statistiko izkazujejo za september 1973 naslednje indekse: vino 86, sadni sokovi 79, brezalkoholne pijače 96, žganje 104, pivo 108.

Takšnemu razvoju botruje nespametna davčna politika, nerazumno negospodarno in škodljivo dovoljevanje uvoza najrazličnejših žganih pijač, pa tudi skrajno slaba kakovost vin v prometu. Za primer: na obalnem območju je v dveh letih vinska inspekcija v gostiščih od 111 vzetih vzorcev vina izločila iz prometa kar 83 vzorcev!

Dejavnost društev in Zveze prijateljev vina Slovenije bo vsestransko proti takšnemu zastrupljanju potrošnikov z umetnimi ali drugače ponarejenimi vini, razen tega pa se bodo prijatelji vina organizirano in

načrtno zavzemali za kulturno pitje vina.

Ker si od takšne dejavnosti društev iz Zveze prijateljev vina Slovenije lahko mnogo obeta vsa družba, zlasti vinogradniki in resnični prijatelji vina, naših vinorodnih območij in vinskih gor, so se začeli oblikovati iniciativni odbori za ustanovitev društev prijateljev vina v raznih krajih Slovenije. V ta namen so na ustanovni skupščini bili v upravni odbor Zveze prijateljev vina Slovenije izvoljeni ugledni tovarši iz posameznih vinorodnih območij z nalogo, da zberejo člane iniciativnega odbora in izvedejo ustanovitev društva. Med temi so: za območje Bizeljskega Franc Premelc, za Krško Stane Nučič, za Novo mesto Tit Dobrsek in za Metliko inž. Janez Gačnik, KZ Metlika.

S. KUCHAR

DENAR BO SKUPAJ

Odborniki metliške občinske skupščine so na zadnji seji glasovali za odpravo sklada, v katerem se je zbiral denar za reševanje stanovanjskih vprašanj nekdanjih borcev NOV iz metliške občine. Upravni odbor sklada, ki so ga ustanovili 1969. leta, bo prenehal delovati, denar iz tega sklada pa bodo prenesli v občinski solidarnostni stanovanjski sklad, kjer bodo ta denar posebej evidentirali in ga še naprej uporabljali za pomoč pri reševanju stanovanjske problematike nekdanjih borcev.

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisani časni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 4. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.30 Jugoslovanska narodna glasba, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Anton Robič: Vloga izobraževanja in prikazovanja v letošnjem pospeševalnem programu poljedelstva, 12.40 Po domače, 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Napotki za turiste, 16.00 "Vrtljak", 18.15 "Signal", 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 "Top-pops 15", 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih, 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 5. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Pionirski teatni, 10.15 Glasbeni drobci od tu in tam, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Matija Kovačič: Kaj lahko pričakujemo od proizvodnih ukupnosti kmetov, 12.40 Čez travnike in polja, 13.30 Priporočajo vam... 16.00 "Vrtljak", 17.10 Kitara v ritmu, 18.15 Dobimo se ob isti uri, 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 Spoznavajmo svet in domovino, 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 6. JANUARJA: 6.00 - 8.00 DOBRO JUTRO, 6.07 Radijska igra za otroke - Zarko Petan: Obtoženi volk, 9.05 Se pomnite, tovariši... 10.05 Srečanje v studiu 14, 11.15 - 13.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo vmes ob 11.50 Pogovor s poslušalci, 14.05 Humoreska tega tedna - M. Georjiva: Hrepenenje strica Denča, 15.05 Nedeljsko športno popoldne, 17.05 Nedeljska reportaža, 18.00 Radijska igra - Ulija Hurnik: Molji, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice, 20.00 V nedeljo zvečer, 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 7. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb, 10.15 Za vsakogar nekaj, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - Ludvik Strobl: Kaj prinaša nov zakon o semenih v vrtnarstvo, 12.40 S tujimi pihalnimi godbami, 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Amaterski zbori pojo, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 - 17.00 "Vrtljak", 17.10 Koncert po željah poslušalcev, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Pavla Kosca, 20.00 Predstavljamo vam nov posnetek Bizetove opere, 22.15 za ljubitelje jazz.

TOREK, 8. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.35 Slovenski orkester poje skladbe jugoslovanskih avtorjev, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Slavko Gliha: Uspešnost današnjih oblik povezovalja zasebnih kmetovalcev pri obdelavi polj, 12.40 Z domačimi ansambli,

13.30 Priporočajo vam... 14.10 Srečanja z glasbeniki, 14.40 "Na poti s kitaro", 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 "Vrtljak", 17.10 Koncertni oder za domačine in gosta, 18.30 V terek na svidenje, 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Mojmirja Sepeta, 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - "Pevska družina s Stajerskega", 20.30 Radijska igra - Ciril Kosmač - Mitja Mejak: "Tantadruj", 22.15 Od popevke do popevke.

SREDA, 9. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.05 Nenavadni pogovori, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Tone Zorc: Organiziranost živinoreje, odkupa in predelave proizvodov, 12.40 Od vasi do vasi, 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 "Loto vrtljak", 17.45 Jezikovni pogovori - prof. dr. Jože Toporišič, 19.00 Lahko noč, otroci, 19.15 Glasbene razglednice, 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana v stereo studiu, 22.15 S festivalov jazz.

ČETRTEK, 10. JANUARJA: 8.10 Glasbena matineja, 9.35 Iz glasbenih šol, 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine, 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Nežka Snoj: Zatirajmo prašičavost čebel, 12.40 Igrajo pihalne godbe, 13.30 Priporočajo vam... 14.40 Enajsta šola, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 "Vrtljak", 17.00 Popoldanski simfonični koncert.

19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Francija Puharja, 20.00 Cetrkov večer domačih pesmi in napevov, 22.15 Popevke in plesni ritmi.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Silva Lužar iz Mirne peči - Franja, Karolina Omerzel iz Velikega Kamna - Slavka, Jožica Golobič iz Streljčevca - Branka, Vida Kočvar iz Dragomlje vasi - Nataša, Ivanka Rožman iz Priložja - Vesno, Danica Kašič s Selske gore - Danico, Stanka Omerzu iz Zdol - Bernardko, Marija Gorenc iz Podlipce - Janza, Martina Renko iz Malega Cirknika - Damjana, Helena Šepic iz Mirne - Matjaža, Draga Kužnik iz Velike Bučne vasi - Marka, Jožefa Hrovat iz Stopič - Jožica, Terezija Šurla iz Vinje vasi - Silvestra, Frančiška Pirc iz Veniš - Stefana, Ema Klemenčič iz Zabeje vasi - Jerneja, Antonija Starc iz Krškega - Tatjana, Boža Obštetar iz Dvora - Bogdana, Ana Kolenc iz Mirne peči - Edvarda, Marta Gantar iz Bršlina - Majo, Marija Žiberna iz Velikih Brusnic - Danijela, Olga Bartolj iz Bistrice - Alenko, Marija Požgaj iz Senovega - Zlato, Jožica Zalokar iz Kalce Nakla - Matej, Vladimira Tepina Benčič iz Ljubljane - Alenko, Jožica Trontelj iz Bršlina - Katjo, Danica Novak iz Jablana - dečka, Anica Omahen iz Čegelnice - dečka, Anica Mihačič iz Stražnega vrha - dečka in Jožefa Menič iz Pristavice - dečka. - Čestitamo!

»Dolenjski list« v vsako družino

PETEK, 4. JANUARJA: 17.40 Veseli tobogan: Trebnje 1. del (Lj) - 18.15 Obzornik (Lj) - 18.30 Po domače iz Avseniki (Lj) - (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Maksizem (Lj) - 19.25 TV kašpot (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Propagandna reportaža in 3-2-1 (Lj) - 20.40 Vikingi - celovečerni film v barvah (Lj) - 22.30 TV dnevnik (Lj).

SOBOTA, 5. JANUARJA: 12.25 Bischofshofen: Smučarski skoki - barvni prenos (EVR) - ... Športno popoldne - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Proslava 30 letnice pohoda 14. divizije (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.15 Gledališče v hiši (Bg) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 3 x 7 - kviz (Lj) - 21.30 Propagandna oddaja (Lj) - 21.35 Pravniki - barvni film (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj) - 22.15 Colditz - serijski barvni film (do 23.05) (Lj).

NEDELJA, 6. JANUARJA: 9.25 Poročila (Lj) - 9.30 L. N. Tolstoj: Vojna in mir - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 10.17 Kmetijska oddaja (Zg) - 11.00 Mozaik (Lj) - 11.15 Otroška matineja (do 12.30) Pravniki, Veseli tobogan: Cerknica (Lj) - Nedeljsko popoldne (Ptujski festival, Za konec tedna) (Lj) - 16.50 Prireditev ob 30 letnici pohoda 14. udarne divizije na Štajersko (Lj) - 17.50 Poročila (Lj) - 17.55 Crni biseri - jugoslovanski film (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.35 Zabavna oddaja (Lj) - 21.20 Vietnam - barvna oddaja TV Beograd (Lj) - 21.48 Propagandna oddaja (Lj) - 21.50 Športni pregled (JRT) - 22.25 TV dnevnik (Lj).

PONEDELJEK, 7. JANUARJA: 17.50 Gregec reši partizansko tiskarno (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Enciklopedija živali - barvni film (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Mladi za mlade (Zg) - 19.30 Kaj hočemo - Ob ustavnih in kongresnih razpravah (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 T. Partljič: Mama umrla - STOP - barvna TV drama (Lj) - 21.30 Propagandna oddaja (Lj) - 21.32 Kulturne diagonale (Lj) - 22.05 TV dnevnik (Lj).

TOREK, 8. JANUARJA: 17.45 E. Peroci: Rožni pogovori - barvna oddaja (Lj) - 18.00 Risanka (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Naši zbori iz Divače - barvna oddaja (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Šolska TV: Nova matematika (Lj) - 19.15 Tišina, na sporedu je nemi film (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.30 Pogovor o mladinskem tisku (Lj) - 21.20 Propagandna oddaja (Lj) - 21.22 H. Fallada: Sam med volkovi - TV nanizanka (Lj) - 22.10 TV

dnevnik (Lj) - 21.15 Serijski film (Zg) - 21.45 Poročila (Zg).

SREDA, 9. JANUARJA: 16.30 Nogomet Milan: Ajax - posnetek iz Milana (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Zaklad nad vodo - serijski film (Lj) - 18.45 Na sedmi stezi (Lj) - 19.15 Mozaik (Lj) - 19.20 Delavska TV tribuna (Lj) - 19.50 Risanka (Lj) - 19.55 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Propagandna reportaža in 3-2-1 (Lj) - 20.35 Film tedna: Anatomija ljubezni - poljski barvni film (Lj) - 22.10 Propagandna oddaja (Lj) - 22.12 TV dnevnik (Lj).

ČETRTEK, 10. JANUARJA: 15.45 Tekmovanje v slalomu moških - posnetek iz Kranjske gore (Lj) - 17.15 Šolska TV: Nova matematika (Lj) - 17.25 Iz slovenske književnosti: Vilhar: Jamska Ivanka - 2. del (Lj) - 18.05 Obzornik (Lj) - 18.20 Shane - serijski barvni film (Lj) - 19.10 Mozaik (Lj) - 19.15 Naš ekran (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Kam in kako na oddih (Lj) - 20.40 Turgenjev: Očetje in sinovi - barvna TV nadaljevanka (Lj) - 21.30 Cetrkovi razgledi (Lj) - 22.00 Nokturno: Le vkup, le vkup uboga gmajna - barvna odd. (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj).

PETEK, 11. JANUARJA: 16.15 Tekmovanje moških v veleslalomu - posnetek iz Kranjske gore (Lj) - 17.45 Veseli tobogan - Trebnje - II. del (Lj) - 18.10 Obzornik (Lj) - 18.25 Narodna zabavna glasba (Lj) - 18.55 Mozaik (Lj) - 19.00 Maksizem - zadnja oddaja (Lj) - 19.25 TV kašpot (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Tema tedna (Lj) - 20.30 Propagandna reportaža in 3-2-1 (Lj) - 20.40 Dolina nasilja - cel. film (Lj) - 22.15 TV dnevnik (Lj).

SOBOTA, 12. JANUARJA: 16.25 Košarka Partizan: Olimpija - prenos v odmoru Propagandna oddaja (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Doktor - serijski barvni film (Lj) - 19.05 Mozaik (Lj) - 19.15 Gledališče v hiši (Bg) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cik-cak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 Tema tedna (Lj) - 20.30 3-2-1 (Lj) - 20.35 Zabavno glasbena oddaja (Lj) - 21.30 Propagandna oddaja (Lj) - 21.32 Pravniki - barvni film (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj) - 22.15 Colditz - serijski barvni film (Lj).

Povest vam poklanja kolektiv „NOVOTEKSA“ Povest vam poklanja kolektiv „NOVOTEKSA“ - Povest vam poklanja kolektiv „NOVOTEKSA“ Povest vam poklanja kolektiv „NOVOTEKSA“ - Povest

PREŽIHOV VORANC - LOVRO KUHAR SAMORASTNIKI

S prijateljem Lipušem Košatom sva se soprojega poletnega dne po več ko dveurni hoji zvrnila na hrbet širokega gozdnatega slemena, ki se je naslanjalo na severno pobočje mogočnega Obirja. To slemeno tvori z mnogimi drugimi isto pohlevno obirsko predgorje, ki se razgublja na sever proti Dravi in ki ima podobno nagbrnčenih korenin obirski gozde, ko da bi ta gora bila z njimi iz Drave in po njih srebala sokove za svoje večno življenje. Ene teh korenin, najmogočnejše med njimi, se je drzno postavila Dravi v bran in zasukala njen tok proti severozahodu; na ta način se je zaokrožila tvorba Podjune, teh medrij koroške dežele.

Vrh tega slemena, Karnic, je v prejšnjih časih živel kmet Karničnik. Rečeno mu tu tudi Kresnik in sicer zategadelj, ker so Karničniki imeli pravico in dolžnost o kresu na Obirju kresove zagati. Zato so bili poznani ne samo po bližnji Podjuni in po spodnjem Rožu, temveč tudi po vseh krajih Koroške, koder so se ti kresovi videli.

Karniška huba je bila ena med prvimi, če ne prva; ki je v teh krajih postala žrtev tako imenovane „kmečke kuge“, bolezn, ki je v drugi polovici

preteklega stoletja uničila po Karavankah na stotine kmečkih posestev. Danes so Karnice grofovska last in od nekdanjega njihovega ponosa ni ostalo skoraj nič. Polja so bila že davno zasajena in lepi gozdovi so jih že drugič prerasli; od hramov so ostale samo lesena bajta in ovčje staje; oboje je danes bivališče ubornega najemnika, ki pa bolj zasluži ime drvarja, zakaj na preostalem polju okrog bajte more rediti le dve, tri krave in par ovac.

Sledovi ostalega, nekdanjega obširnega poslopja Karnic so se že vdri v zemljo, le tam, kjer sta bila nekdanji ognjišče in krušna peč, se še vidi kamenito groblje, ki ga ruša še do danes ni mogla prerasti. Okrog bajte sameva nekaj suhljatih tepk in lesnač, odetih v planinski drevesni mah, da se zde ko sivi strahovi, sicer pa pritiskajo na to tesno bivališče od vseh strani črni lesovi s svojimi temačnimi sencami.

„Ta hiša mora imeti zanimivo zgodovino“, je začel Lipuš Košat, ko sva se nekoliko ohladila. „Vsaka kmetija, ki jo je svoj čas požrla „kmečka kuga“, ki je prišla iz kmečkih v gosposke roke, ima svojo posebno storijo. Mislim

zgodbo, kako je do tega prišlo, kaj je povzročilo zadnji sunek.“

Njegov pogled je zamišljen pil boro sliki tega razpadlega kmečkega bivališča.

Obrnila sva se proti bajti pod lesom. Krog nje je vladala že planinska tihota, polna enakomernega zuborenja vode, ki je v mogočnem loku curljala iz mahovitega tatermana (lesena cev iz katere teče voda v korito) v široko korito. Ta vodovod je bil menda tudi še spomenik nekdanje karniške svojine. Gotovo že par sto let stara bajta je bila lesena in zgrajena v fistem prijetnem gorskem slogu, ki se s svojim razveženim ostrejšem in z aherci (prištreže na koncih slemena) tako sklada z okolico, da si večje umetnosti niti predočiti ne moremo. - Njene stene so bile od starosti in vetra že počrnele in razpokane; kazila so jo le prevelika, neokusno zaokvirjena okna, ki jih je v te stene vstavila doba modernizacije stanovanj.

Pri bajti nisva opazila nikogar. Zdelo se je, kakor da ni nikogar doma, čeprav so bila vežna vrata na stečaj odprta. Ko sva hotela vstopiti, naju je že za pragom prestregla starka:

„Sami nimamo nič; ubogi najemniki smo.“

Starka je bila zanimiva. Ko sva jo pomirila, da ji ne bova na težavo, se ni na njenem rumenkastem širokem licu sicer nič spremenilo, ali po zgibih nje-nega telesa sva spoznala, da ji je padel kamen s prsi. Po njeni zunanosti bi bilo težko uganiti njeno starost. Po svoji že precej zgrbljeni izsušeni posta-

vi bi moglo imeti tudi 80 let, po gibčnosti 20 let man, a po njenih živih neizgorelih očeh ter po še gostih, komaj na rahlo posrebrnih laseh bi ji človek prisodili še deset let manj. Vidno zadovoljstvo ji je tudi šinilo čez razorano lice, ko je čula, da govoriva slovenski; kajti tujci, beraci in turisti, ki so hodili tod okrog kot gospodje, so bili skoraj izključno le Nemci.

Ko je starka po nekaj besedah utrujena sedla na prvo prednico strmih, zakajenih stopnic, ki so iz veže vodile na podstrešje, sva spoznala, da ji nisva v napotje. Duh sajstih sten in njihov prijeten hlad sta naju objela z vso domačnostjo, da sva se tudi midva usedla pred starko na nizki prag predverja.

„Ali je to vse, kar je ostalo od nekdanjih Karnic?“ je Košat naravnost vpadel s svojo željo, da bi kaj več zvedel od starke.

Stara mati pa se ni ganila; Košat je moral mleti dalje.

„Koliko let je že, odkar so Karnice grofovske?“

„Karnice so bile prodane 1875. leta.“

Njen suhi glas je imel nek poseben strasten prizvok, ki ga je Košatovo tenko uho takoj ujelo.

„Mati, kako je prišlo do prodaje karniške hube...?“

„To je skurna (zoprna, grda) storija.“ Starka se je kratko odrezala, ko da bi hotela zadušiti ozivilno čustvo. Preden pa sva utegnili še siliti vanjo, so se njene oči v globokih jamah zabliskale, da se je čudno pomladil ves

njen zolti obraz; v njenih prsih je nekaj zahreščalo, ko da bi počila tajna struna, potem pa je nepričakovano goreče izsula iz sebe naslednjo zgodbo Karnic.

Na Karnicah je živel star rod in že od nekdanj je bila tu bogatija doma. Huba je imela tri sto johov grunta, njen svet je na treh straneh slemena segal dol do doline, kakor bi se Karnice s tremi mogočnimi nogami upirale v nizavo, njeno zaledje pa se je naslanjalo na visoke obirske stene. Včasih je karniški svet segal celo do vrha Obirja; ta svet jim je radi nekih zaved vzela gosposka. Od tistih časov menda so imeli Karničniki pravico žgati kres na Obirju. Zaradi tega so bili znani daleč po koroški deželi, vsaj tako daleč, kolikor so se videle Karnice. Te pa so na severni strani Obirja najvišje selišče in je od tod odprt ves svet do Savinje, do Dobrača in tja čez Sentvid. Znano je tudi, da niso Karničniki v starih časih opravljali tlake niti niso dajali desetine, temveč so plačevali dačo v zlatu. - Vrh slemena, koder raste zdaj črni les, so pokrivala položna polja, pri hiši se je redilo čez tri-deset govodi in čez sto ovac, razen tega sta spadali k hiši še dve, ob vznोजu slemena ležeči bajti, katerih vsaka je tudi zmogla nekaj volov.

Karničniki niso bili znani le kot zamožen in mogočen rod, pač pa so bili znani tudi po svoji ošabnosti, trdovratnosti in samoljubnosti.

Najtežje: ostati človek

„12. december je praznični dan, babica naša ima rojstni dan...“

To so začetni verzi iskrene voščilca v več kiticah, ki ga je zložil 10-letni Otmar, eden izmed petih vnukov dr. Erne Primožič iz Novega mesta. In nobeno darilo ji ne bi moglo narediti večjega veselja ko ta, iz srca izpričana vnučkova ljubezen. Kajti ona, ki je iz družinske sreče črpala vso moč na poti skozi viharje življenja, je, kljub temu da je leta in leta opravljala nadvse naporni zdravniški poklic, ostala predvsem človek. Pa mati in babica.

In koliko resnice je mali Otmar povedal v kiti, kjer pravi: „Živela med dvema vojnama je in veliko trpela je...“ Bridko je dejstvo: nacizem je Erni Šumenjakovi v Prekmurju vzel očeta, mater, moža in dva brata. Eden izmed njih je bil narodni heroj. Ostala je sama z dvema malima fantičkoma. Študija medicine, ki ga je v stari Jugoslaviji prekinila, ker je bil predrag, se je po vojni vnovič lotila. Kot žena in mati nove družine pri štirih otrocih in v času, ko niti hrane ni bilo dovolj...

Dr. Primožičeva se nerada razgovori o letih, ki so od nje zahtevala veliko volje in napora.

„Na medicini sem promovirala, ko je bila naša Alenka, moj četrti otrok, stara šest mesecev,“ je rekla. „In štipendije pri nas ni imel nihče. Ne jaz ne nobeden od mojih treh otrok, ki so ostali živi.“

Pred dvajsetimi leti je družina Primožič prišla v Novo mesto, kjer je dr. Erta nastopila dveletni staž. Gospodinjstvo in otroci so bili

poleg poklica tudi njena skrb. Čez štiri leta je imela za seboj tudi že specialistični izpit iz interne medicine. Malo je bila doma tiste čase, kajti s pokojnim primarijem dr. Koscem sta vse svoje sile in moči razdajala rasti ter uspehom internega oddelka novomeške bolnišnice. Dolga so bila leta, ko dežurstva niso bila plačana in se je to štel kot samoumevno delo v okviru zdravniške etike. Kljub vsemu temu pa je dr. Primožičeva vztrajala v naporni službi, kot mati in gospodinja velike družine in še kot družbena delavka, komunistka in funkcionarica. Ni veliko ljudi, ki bi lahko zatrčili, da so jo zalotili malodušno in slabe volje.

„Moje življenjsko gesto je tako kot Arnoldova pesem: Pojdi smejoč se skozi življenje! Ne pokaži drugim svojo bol, kajti nihče ti ne bo pomagal. Ljudje nimajo srca... Na vsej svoji težki življenjski poti pa si prizadevam ostati predsem človek. To se mi zdi najteže.“

Če komu, potem se je dr. Erni Primožič to posrečilo. Na stotine njenih pacientov-diabetikov iz širše Dolenjske mi bo rado pritrilo. Še ni minil mesec, ko sem v čakalnici diabetične ambulante slišala govoriti krepkega možaka iz šentruperskih hribov: „Do zdej se nobenega dohtarja nisem ubogal, ampak dr. Primožičeva... Ta pa zna z ljudmi! Njej lahko vse zaupaš. In kako te potolaži!“

Mar ni to eno najtoplejših priznanj človeku?

RIA BAČER

Marjeta Pečaver: „Niti pomislila nisem, da bo moj Aleš prvi.“

Srečna mama Barica Zorko s sinčkom v naročju.

V obeh porodišnicah prva - dečka

Prvi dan novega leta se je že krepko prevesil v drugo polovico, ura je kazala natanko 14.20, ko je v novomeški porodnišnici privekal na svet Aleš. Tega 2950 gramov težkega fanta je povila Novomeščanka Marjeta Pečaver z Glavnega trga ob pomoči dr. Slavka Springerja, babice Bosiljke Mihalič, sestre Marije Miklavc in instrumentarske Andreje Štignoj.

„Želja, da bi bil najin prvi otrok fantek, se mi je izpolnila. Držim pesti, da bi bil zdrav, drugo bo prišlo samo od sebe,“ je dejala mlada mamica. Za zdaj je samo ona zaposlena (v Krki), ko bo mož doštudiral in odslužil vojaške, bosta naredila nove načrte. Tudi o povečanju družine bosta razmislila.

V bolniški sobi dela družbo Alešu 21 ur in 40 minut starejša in 450 gramov težja Barbara. To je zadnji otrok, ki se je rodil v novomeški porodnišnici v letu 1973. Barbara je rodila Jožica Pravne z Mimi. „To je naša druga deklica,“ je pripomnila Pravnetova. Oba z možem sta zaposlena: ona se s tovarniškim avtobusom vozi v IMV v Novo mesto, on pa v Trimo v Trebnje.

„Po dolgem času smo imeli na prehodu v novo leto spet zatišje, zato pa je bilo v porodnišnici več dela ves december,“ je dejal dr. Springer, ki je z „novoletno“ porodniško ekipo začel dežurstvo v ponedeljek, končal pa včeraj. Nočni del ekipe so sestavljale: babica Štefka Jandrič, otroška sestra Ivica Borec, oddelčna sestra Nada Jambrožič in strežnica

DAVEK NA ŽLICE, NA LONCE PA NIČ VEČ

Od novega leta dalje sô v ribniški občini dolžni plačevati davek od lesenih žlic in kuhališč vsi, ki jih izdelujejo. Doslej tega davka ni bilo, ker so jih izdelovali pretežno ročno, zdaj pa jih v glavnem le še strojno. Ročno delajo le še nad pol metra dolge, vendar tudi za te ne velja več oprostitev. Pač pa so oprostili davka lončarje oziroma bolje povedano lončarja, saj sta v vsej občini le še dva.

Nada Bartolj, dnevni del pa: babica Bosiljka Mihalič, sestra Anica Kotnik, otroška sestra Tihomila Turščak ter strežnice Marija Brezar, Ančka Vogrinc in Marija Pernek. I. ZORAN

Pod številko 891 so na porodniškem oddelku splošne bolnišnice v Brezicah 31. decembra ob 20.52 uri vpisali zadnje rojstvo v 1973. letu. To je bila deklica kmečke matere Pavle Rukličeve iz Samobora.

Sledilo je nekaj ur zatišja. Prvemu otroku v novem letu so pomagali na svet dve uri in 45 minut po polnoči. Srečna mama je bila spet s Hrvaškega - Barica Zorko iz Male Jazbine pri Samoboru.

Novo leto je nameravala dočakati doma, ker je pričakovala porod šele

sredi januarja. Toda že na Silvestrovo popoldne jo je moral mož odpeljati v porodnišnico. Pravzaprav bi morala v Zagreb, pa si je raje izbrala Brežice. Bolj domače se počuti tam. Zelela si je sina, in želja se ji je izpolnila. Novorojenček je njen tretji otrok. Najstarejša, Štefica, je v desetem letu, sinček Tomica pa jih ima pet in pol.

„Pa pridi kmalu nazaj z bratcem!“ ji je naročil pred odhodom. „Zdaj se bom lahko igral z njim,“ se je na novo leto razveselil s Štefco vred, ko ju je oče pripeljal v Brežice, kjer je izvedel, da je dobil čisto pravega, živega brata.

„Kako ga boste klicali?“ sem vprašala mamo Barico.

„Nismo mu še izbrali imena. Mož bi rad, da bi bil Matija, meni pa to ni všeč. Mislim, da bi se mu Jožek bolje podalo. O tem se bova še pogovorila z možem. Glavno je, da se

je vse srečno izteklo. Za maceden najtežjih in najsrečnejših nutkov v življenju.“

DOLENJSKI LIST PRVOROJENCEMA

Prav tako kot prejšnja leta Dolenjski list tudi letos početa prvorojencema novomeške brežiške porodnišnice po 20. januarju. Alešu Pečaverju iz Novega mesta smo denar že nakupili na hranilno knjižico pri Ljornovo mesto, prvemu novorojenčku iz brežiške bolnišnice priso bomo takoj, ko bomo zvedeli katero ime sta se odločila za telja. Ob tej priložnosti izražamo tudi iskrene čestitke staroboh dečkov.

Tovornjak pristal v spalnici

Sredi zime dve družini v napol podrtih hišah - to so posledice hitre nožnje skozi vas - Počilo je prvič, drugič in še tretjič

„Spala sem kot top, ko je čelna stena hiše zgmela v sobo“, je vsa razburjena pripovedovala Anica Škofljanc z Bregov pri Krškem. „Bomba je padla, zdaj bo po nas, sem pomislila, ko je podivjani tovornjak sredi noči s takim truščem zapeljal naravnost v spalnico.“

„Kdo vam je pomagal, da ste se rešili iz ruševin?“

„Nihče. Sama ne vem, kako sva z možem zlezla izpod opeke na postelji in našla pot na plan. V temi sva klicala na pomoč sinova, ki sta spala v drugem delu hiše. Zbudila sva ju šele, ko sva bila že zunaj, na dvorišču. Skozi vrata, ki vodijo iz spalnice v dnevni prostor in kuhinjo, nisva mogla, zasul jih je kup opeke.“

Nenavadno nesečo je povzročil voznik tovornjaka CE 446-61, enaindvajsetletni Stanislav Bogolin iz bližnje vasi Mrtvice.

V torek, 18. decembra, je vozil od Krškega proti Bregam. Zaradi neprimerne hitrosti (sumijo, da je bil voznik tudi vinjen) ga je v levem ovinku na začetku vasi zaneslo na desno, ven z vozišča, da je pred hišo Antona Račiča podrl precej močno betonsko ograjo in odskril hišni vogal. Tedaj se je kos betona odbil od stebra in skozi okno priletel v spalnico.

Tovorni avto (za prevoz živine) je od tam odneslo naprej. Na isti strani

ceste je zapeljal v prednjo stran hiše Franca Zorka in podrl čelno steno, da se je zrušila v notranjost spalnice. Od te hiše je avto zaneslo še 16 metrov na drugo stran ceste, kjer se je zaletel v hišo Mihaela Škofljanca. Podrl je 40 cm debel prednji zid in obstal v spalnici. Stena se je v hipu zrušila v sobo, kjer sta spala lastnik hiše in njegova žena. Postelji sta bili na srečo postavljene vzporedno s porušeno steno, sicer zakonca najbrž ne bi ostala živa.

Tridelno okno je s polkni in železnimi križi vred vrglo čez obe postelji. Na posteljo se je hkrati sesedlo najmanj 300 kg opeke iz podtega zidu. Ljudje se zdaj ne morejo verjeti, da sta Škofljancova sredi teh ruševin ostala živa. Odnosla sta precej bušk, vendar nobene tako hude,

da bi morala k zdravniku. Tudi nik je ostal nepoškodovan.

Nad prizadeti hiši so se zbrali skrbi. Gospodar Škofljanc je pan. Ne ve, česa bi se lotil zdaj zime. Židovi so mu popokali v drugih prostorih. Na obeh hišah najmanj za 150 tisoč din škodo.

JOŽICA TE

Ana Škofljanc pred podrtimi mom.

Na sliki: Postelji, na katerih sta se med truščem prebudila Miha Škofljanc. (Foto: J. T.)

Kozerija

LJUBI PSI - ČUVAJI

S posebnim odlokom, objavljenim v dnevniku, so poskrbeli za pse čuvaje. Priklenjeni morajo biti na najmanj tri metre dolgi verigi, imeti morajo vsak dan en topel obrok hrane, gospodarji jim morajo kupiti ali zbiti primerno hišo. To je njihov problem. Psov čuvaje ne sme nihče pretepati ali jih kako drugače telesno poškodovati, z njimi se mora lepo ravnati. Da, z njimi moramo postopati po človeško...

Jožič ni imel vseh doma. Vsaj tako so govorili. Otroci smo se ga bali, kot se ljudje bojimo vsega neznanega. In Jožič je bil za nas otroke neznananka, bil je čudak, ki se je

pojavi v mestu dan pred dežjem. Raztrgan, umazan, režeč se z usti, kjer že dolgo ni bilo zob. Iztegoval je roko, da bi dobil za špricar, mledoval je za cigarete. In ko je izmotal za dva deci, se je odmajal v gostilno do šanka. Že pri vratih ga je pričakal natak in ga, vsiljivca, postavil na cesto. Vedno, tudi pozimi, kadar se je hotel Jožič ogreti ob topli gostilniški peči...

Psi čuvaji morajo imeti primerno hišico...

Nemalokrat je spal Jožič v parku. Na pločniku. V posmeh mimoidočim, v sramoto mestu in občini. Zvalil se je po tleh, kjer je omagal,

neobrit, neumit, s krulčim želodcem. Nikoli ga nisem videl, da bi jedel. Nikoli. Pil pa je, o, da!

Kadar je burja zavijala in nosila oblake snega, sem se ob toplem čaju spomnil Jožiča. Zazeblo me je pri duši, ker sem vedel, da leži pod kakšno smreko, zvit v klobčič kot jež. Topel in sladak čaj mi je postal nenadoma grenak...

Psi čuvaji morajo imeti vsak dan vsaj en topel obrok hrane...

Jožič ga ni imel, ker ni imel nikogar. Jožič ga ni imel, ker ni bil pes čuvaj, bil je izgubljena duša v izgubljenem hladnem času. Toda

nekje v notranjosti je v Jožiču brlelo nekaj človeškega. Brezzoba usta so se režala, oči pa so se mu večkrat zasožile, ko so ga pehali skozi vrata ali ko so mu namesto vina nastavili kozarec vode. Tudi suvali so ga, da je pristajal na trdem asfaltu...

Psi čuvaji morajo biti priklenjeni na najmanj tri metre dolgi verigi.

Jožič je bil priklenjen. S svojo topo pametjo, z uboštvom, z neobglenostjo, z odvisnostjo od drugih, s potepuštvo.

Ko so ga nekega hladnega jutra našli trdega od mraza v občestnem jarku, je nesla moja soseda psu čuvajo bel krožnik kadeče se kostne juhe.

TONI GAŠPERIČ